БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой

ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС- эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 137 (6572)
ИЮЛИИН 12
ВОСКРЕСЕНЬЕ
1953 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Партиин голос, арадай голос

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй Пленум тухай информационно мэдээсэл, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй тогтоол манай арадай гол анхаралда мүнөө байна. Коммунистическэ парти, бүхы советскэ арад болбол КПСС-эй Центральна Комитедэй Пленумэй тогтоолые тон халуунаар, гүйсэд нэгэн һаналаар һайшаана, Берияын антипартийна, гүрэндэ эсэргүү гэмтэ ябуулгануудые усадхаха зорилгоор партиин ЦК-гэй Президиумэй эрид хэмжээнүүд тон зүбөөр, ехэ саг соогоо баталан абтаа гэжэ һайшаана. Берияын гэмтэ ябуулганууд тухай хэрэгые СССР-эй Верховно Сүүдэй үзэмжэдэ дамжуулан үгэхэ тухай СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй тогтоолые советскэ хүнүүд гүнзэгы баяртайгаар угтаба.

Партийна эдэбхитэдэй хабаадалгатайгаар партийна комитедүүдэй пленумүүдэй болоһон тухай, Москва, Киев, Ленинград ба бусад городуудай предприятинуудта хүдэлмэришэдэй ба албахаагшадай суглаануудай болоһон тухай мэдээсэлнүүд партиин, правительствын ба советскэ арадай нугаршагүй нэгэдэлые эли тодоор дахинаа гэршэлнэ. Ораторнуудай хурса тодоор хэлэһэн үгэнүүд соо, нэгэн дуугаар баталан абтаһан резолюцинүүд дотор партиин ба бүхы советскэ арадай нэгэн адли һанал хүсэл тодорон харагдана. Партиин ба советскэ арадай хорото дайсан Берияын гэмтэ ябуулгануудые хэдэ миллион советскэ хүнүүд зэбүүрхэн буруушаажа, революционно һэрэмжэеэ улам дээшэлүүлхые уряална.

КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй дүнгүүдые зүбшэн хэлсэлгэдэ зорюулагдаһан Московско, Киевскэ, Ленинградска, Минскэ ба манай партиин бусад хэдэн организацинуудта партийна эдэбхитэдэй хабаадалгатайгаар эдэ үдэрнүүдтэ үнгэргэгдэһэн партиин областной ба городской комитедүүдэй хамтараһан пленумүүд партийна зэргэнүүдэй булад хатуу нэгэдэлые, өөрынгөө Центральна Комитедые тойрон партиин нигтаар жагсаһые һүр хүсэтэйгөөр харуулба.

КПСС-эй Ленинградска областной ба городской комитедүүдэй хамтараһан пленум дээрэ үгэ хэлэхэ зуураа, Кировскэ заводой прокатна цехын ахалагша мастер нүхэр Байков иигэжэ мэдүүлбэ:

—Хорото дайсан, уласхоорондын империализмын агент Берияе партиһаа гаргаха тухай партиин Центральна Комитедэй пленумэй тогтоолые, тэрэниие сүүдтэ үгэхэ тухай Верховно Соведэй Президиумэй тогтоолые Кировскэ заводой коммунистнууд, бүхы хүдэлмэришэд тон халуунаар, нэгэн һаналаар һайшаана. Берияе элишэлһэн ушар дайсадай бүхы түсэбүүд, тэдэнэй бүхы һанал жүрөөдэлгэнүүд манай партиин, правительствын ба арадай нугаршагүй нэгэдэлээр хойшодоошье бута зада сохигдохо байһыень дахинаа харуулна.

КПСС-эй Центральна Комитедэй Пленумэй тогтоолые партийна организацинуудта зүбшэн хэлсэлгэ нэгэн һаналай, нигта жагсаалай, коммунистнуудай угаа ехэ эдэбхиин оршон байдалда үнгэргэгдэжэ байна. Партийна организацинуудай хүсэл зоригые мэдүүлэн, обкомуудай ба горкомуудай хамтараһан пленумүүд, мүн тэрэшэлэн партийна эдэбхитэдэй хабаадалгатайгаар үнгэргэгдэһэн райкомуудай пленумүүд КПСС-эй Центральна Комитедэй Пленумэй тогтоолые бүримүһэн, гүйсэд һайшаагаад, тэрэниие дүүргэхын тула хэлбэришэгүй хүтэлбэри болгон абана.

Берияын хэрэгһээ политическэ һургаал абаха, саашанхи ажал ябуулгадаа үнэхөөр хэрэгтэй тобшололнуудые хэхын шухала байһан тухай Центральна Комитедэй заабариие хүтэлбэрилгэ болгон, партийна комитедүүдэй пленумүүд партийна организацинуудай хүдэлмэриие шэнжэлэн хаража үзэнэ, дутагдалнуудыень элирүүлэн шүүмжэлнэ, Центральна Комитедэй табиһан зорилгонуудые бэелүүлхэ тодорхой хэмжээ-ябуулгануудые хараална. Партиин ба гүрэнэй аппарадай бүхы шатануудтахи партийна хүтэлбэрилгые бэхижүүлхэ, партийна хүтэлбэрилгын принципүүдые ба партийна ажабайдалай ёһо гурмуудые эрхим һайнаар бэелүүлхэ, партиин Уставай эрилтэнүүдые сахиха, партийна хүтэлбэрилгын дээдэ зэргын принцип коллективнэ хүтэлбэрилгые нарин нангинаар сахиха гэһэи эгээл тон шухала зорилгонууд табигдана.

Партийна организацинууд болбол коммунистнуудай ба хамаг ажалшадай революционно һэрэмжые бүхы хэмжээгээр дээшэлүүлхэ зорилготой. Хорото ябуулгануудые хэхын тулада өөһэдынгөө агентнуудые манай дунда эльгээжэ байдаг, хойшодоошье эльгээхэ капиталистическэ хүреэлэлгэ тухайда хэзээдэшье мартахагүй гэжэ парти һургана. Энэ ушарһаа партийна организацинууд кадрнуудые шэлэн дэбжүүлхэ ба хүмүүжүүлхэ хэрэгые, бүхы хүн зоной дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэриие һайжаруулха тодорхой хэмжээнүүдые хараална. Партийна пропагандын хэрэгые, бүгэдые илагша, дэлхэйе шэнэдхэн хубилгагша Маркс — Энгельс — Ленин—Сталинай революционно һургаалые гүнзэгыгөөр ба творческо ёһоор шудалха хэрэгые эрид һайжаруулхын шухала байһан тухайда онсо тэмдэглэгдэнэ.

Манай парти болбол советскэ обществын эмхидхэхы ба зоригжуулхы хүсэн мүн. Советскэ Союзай агууехэ Коммунистическэ парти тухайда советскэ хүнүүд омогорхохо ёһоороо омогорходог. Табин жэлэй саада тээ сэсэмэргэн Ленинэй байгуулһан манай Коммунистическэ парти асари ехэ хүсэн боложо ургаа. Парти хадаа тэмсэлэй ба илалтануудай туйлай ехэ зам дабажа гараа, Ленинэй, тэрэнэй хэрэгые үргэлжэлүүлэгшэ, Ленинэй шаби агууехэ Сталинай ба тэдэнэй соратнигуудай хүтэлбэри доро дайн байлдаануудта тэрэ хатуужан гараа.

Коммунистическэ партиин хүсэниинь ба илагдашагүй байдагынь арад зонтой тэрэнэй таһаршагүй холбоо барисаатай байһан ябадал мүн. Советскэ арад болбол партиие өөрынгөө шалгагдамал вождь ба багша, манай бүхы илалтануудые зоригжуулагша ба эмхидхэгшэ гэжэ тоолодог. Советскэ Союзай Коммунистическэ парти бүгэдэарадай инаг дураар хүреэлэгдэнхэй. Манай арад өөрынгөө түрэл Коммунистическэ партида хизааргүйгөөр этигэдэг. Партиин нэгэдэлые һуларуулха, советскэ обществын хүтэлбэрилхы хүсэн болоһон тэрэнэй үүргые доошолуулха гэһэн ямаршье һэдэлгэнүүдые тэрэ дарыдань усадхажа, холо гэдэргэнь партиин хаян шарбуулха байһыень манай арад лаб мэдэнэ. Арадай дайсадые айхабтар ехээр зэбүүрхэжэ, Коммунистическэ партидаа оломиллион советскэ хүнүүдэй халуун инагаар хандадаг байһые «Серп и Молот» гэжэ Московско заводой хүдэлмэришэдэй ба албахаагшадай суглаан дээрэ үгэ хэлэһэн энэ заводой хүдэлмэришэн нүхэр Романова ехэ һайнаар харуулаа. Тэрэ иигэжэ хэлээ: Партиин ба арадай хорото дайсан Берия партиин нэгэдэлые һуларуулха, манай Эхэ ороной арадуудай хоорондо зүришэлдөө үүдхэхэ гэжэ һэдэһэн байна. Гэбэшье, партиин Центральна Комитет энэ хорото дайсаниие, империалистнуудай хүлһэншые саг соонь элирүүлһэн байна. Манай арад Коммунистическэ партидаа, өөрынгөө түрэл Советскэ правительстводаа тон дуратай юм, парти, правительство манай үхибүүдтэ зол жаргал асараа, культурна ба шанга шадалтай ажабайдалаар арад зониие хангаа. Манай арадай туйлаһан туйлалтанууд тэдэнэй бузагай һабарнуудта хэзээдэшье орохогүй гэжэ дайсад мэдэг лэ!.. Эрид шанга хэһээлтэһээ тэдэнэй хэниинше зайсажа шадахагүй гэжэ дайсад, тэдэнэй дахуулнууд үшөө мэдэг лэ. Тэдэнэй хорото могой хатхуурые арад зон үндэһөөрнь ходо татан хаяхал! Дайсадай бүхы һэдэлгэнүүдтэ харюу болгон бидэнэр Коммунистическэ партияа, тэрэнэй Центральна Комитедые ба түрэл Советскэ Правительствоя тойрон өөһэдынгөө зэргэнүүдые улам нигтаар жагсаахабди.

Уласхоорондын империализмын агент Берияын жэгшүүритэ муухай гэмтэ ябуулганууд гадаадын капиталай аша туһада советскэ гүрэниие хоролон һуларуулха гэһэн зорилготой байгаа. Хорото муухай провокатор, партиин дайсан Берия тон шадамараар ёһотой нюураа далдалжа, элдэб янзын мэхэ гохо хэжэ, найдабари, хүтэлбэрилгэдэ шурган ороһон байна. Дотоодын хэрэгүүдэй министрын тушаалда орожо шадаһан бэеэрээ, тэрэ хадаа СССР-эй Дотоодын хэрэгүүдэй министерствые правительствын ба Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин дээдэ тээ табиха гэһэн жэгшүүритэ муухай һэдэлгэнүүдые гаргаһан байна. Засагые буляажа абаха гэһэн гэмтэ мэхэ гохонуудаа бэелүүлхэ зорилгоор энэ шунахай карьерист ба авантюрист өөртөө үнэн сэхэ байха ёһоор кадрнуудые шэлэн дэбжүүлдэг байгаа. Берия хадаа худал хуурмаг элдэб шалтагаануудые дурдажа, хүдөө ажахые хүгжөөхэ ба бэхижүүлхэ хойшолуулагдашагүй тон шухала асуудалнуудые шиидхэхэ хэрэгые али болохоор һаатуулдаг байба. Тэрэ хадаа колхозуудые һуларуулан муудуулха, оронииe эдеэ хоолоор хангалгада бэрхэшээлнүүдые тохёолдуулха зорилготой байгаа.

Бидэ колхознигууд, — гэжэ партиин Минскэ обкомой ба горкомой пленум дээрэ «Советская Белоруссия» колхозой правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Трушкевич хэлэбэ, — хүтэлбэрилгэдэ шурган ороһон арадай дайсан Берия манай социалистическэ хүдөө ажахын шамдуу түргэн ургалтые һаатуулха, зол жаргалта колхозно ажабайдалһаамнай маниие хахасуулха зорилготой байһыень тон ехэ зэбүүрхэлтэйгээр мэдэбэ, дуулабабди.

Партиин ба арадай хорото дайсан Берия болбол олонациональна социалистическэ гүрэнэй эгээн шухала үндэһэ һуури—СССР-эй арадуудай хани барисаае бузар муухай элдэб аргаар һалгаха гэжэ һэдэһэн байгаа. Партиин национальна политикые эбдэһэн ябадалһай тэмсэхэ гэһэн худал хуурмаг шалтагаануудые баримталан, тэрэ хадаа СССР-эй арадуудай хоорондо эдиллдээ, зүришэлдөө үүдхэхэ, союзна республиканудта буржуазна националистическэ этэгээдүүдые эдэбхитэй болгохо гэжэ һэдэһэн байна.

—Арадай дайсан Берия эгээл арюун нангин юумэндэ — манай агууехэ партиин олон жэлэй оролдолго хүсэлөөр байгуулагдаһан советскэ арадуудай хани барисаае эбдэхэ гэжэ һэдэһэн байба,—гээд партиин Киевскэ обкомой ба горкомой хамтараһан пленум дээрэ Украинска ССР-эй наукануудай Академиин вице-президент нүхэр Семененко мэдүүлбэ.—Арадуудай хани барисаан болбол манай олонациональна Советскэ гүрэнэй үндэһэ һуури, ахадүү советскэ республиканудай бүхы амжалтануудай гол шухала услови мүн байна. Тиимэһээ өөрынгөө һоёое хорото дайсан энэ участок руу шэглүүлдэг байба. Арадуудай хани барисаанай агууехэ хэрэгые хэзээдэшье хэншье эбдэжэ шадахагүй. Агууехэород арадтай Украинын арад зоной ниилэһээр гурбан зуун жэл болоһонойнь гайхамшагта ой удангүй гүйсэхэнь. Манай Украинын арад агууехэ ород арадай ахадүүгэй туһаламжые хэзээдэшье мартахагүй, тэрээнтэй ба манай ороной бусад арадуудтай хани барисаагаа хойшодоошье бэхижүүлхэ.

КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй тогтоолые һайшааха зуураа, партийна организацинууд, бүхы советскэ арад Коммунистическэ партияа, тэрэнэй Центральна Комитедые, Советскэ правительствые тойрон өөрынгөө зэргэнүүдые улам нигтаар жагсаана, партяар зохёогдоһон политикые бодотоор бэелүүлхын түлөө тэмсэлдээ өөһэдынгөө эршэ хүсые арьбадхана.

Коммунистическэ партяар хүтэлбэрилэгдэжэ ба зоригжуулагдажа байгаа советскэ арад амгалан байгуулалтадаа бүхы хүсэ шадалаа зорюулна, табадахи табанжэлэй түсэбые дүүргэхын ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө мүрысөө улам үргэдхэнэ, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай илагдашагүй түшэг тургуури —өөрынгөө социалистическэ Эхэ ороной бата хүсые бүхы хэмжээгээр бэхижүүлнэ. Амгалан тайбан зохёон байгуулхы ажал эрхилжэ байгаа манай арад империалистнуудай, тэдэнэй бузагай хүлһэншэдэй ааша ябуулгануудай хойноһоо хёрхо хурсаар шэртэнэ, провокацинуудые болон авантюрануудые эмхидхэгшэдтэ хатуу шанга харюу сохилто үгэнэ. Манай арад агууехэ Хитадай Арадай Республикатай, арадай демократиин бүхы оронуудтай хани барисаагаа саг үргэлжэ бэхижүүлнэ. Коммунизмын замаар урагшаа советскэ обществын дабшан ябаһые зогсоохо ямаршье хүсэн дэлхэй дээрэ огто байхагүй!

(Июлиин 11-нэй «Правдын» түрүү бэшэгһээ).

Коммунистическэ партияа ба Советскэ правительствоя тойрон улам нигтаар жагсая

Московско автомобиль бүтээгшэд КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй тогтоолые халуунаар дэмжэнэ

Сталинай нэрэмжэтэ Московско автозаводой олон мянган хүдэлмэришэд, инженернүүд ба албахаагшад июлиин 10-да заводской туйлай ехэ талмай дээрэ сугларба.

КПСС-эй **МК-гэй** секретарь нүхэр Михайловта үгэ угтэбэ. Тэрэ хадаа Советскэ гүрэниие хоролон һүйдхэхэ ябадалда шэглүүлэгдэһэн Берияын антипартийна, гүрэндэ эсэргүү гэмтэ ябуулганууд тухай хөөрэжэ үгэбэ. Бүхы советскэ арад Коммунистическэ партитайгаа хамта, КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй саг соонь абаһан эрид шанга хэмжээнүүдые нэгэн һаналтайгаар һайшаана.

Партиин, правительствын ба арадай эбдэршэгүй нэгэдэл тухай, Коммунистическэ партиин хүтэлбэри доро коммунизм тээшэ урагшаа дабшаха гэһэн советскэ хүнүүдэй хэлбэришэгүй хүсэл зориг тухай нүхэр Михайловай хэлэхэдэнь, талмай дээрэ үни удаан альгаташалга нэрьебэ.

Суглаан дээрэ заводой түрүү хүдэлмэришэд, инженернүүд, партийна, профсоюзна ба комсомольско организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд үгэ хэлэбэ. Парти ба советскэ арадай бузар муухай дайсан, уласхоорондын империализмын агент Берияын харата муухай ябуулганууд тухай дураа гутажа, уур сухалаа хүдэлгэн, тэдэнэр хэлэбэ. Тэдэнэр КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй тогтоолые гүйсэд дэмжэхэ байһан тухайгаа мэдүүлнэ, ажалшадай дайсанда эсэргүү Парти ба Правительствын абаһан хэмжээе һайшаана.

Инструментальна цехын мүлигшэ нүхэр Приваловой хэлэһэн үгэ

— Бүхы советскэ арад, мүн Сталинай нэрэмжэтэ автозаводой хүдэлмэришэд буржуазна хорото этэгээд Берияын бузар муухай хорото ябуулгануудта гүнзэгыгөөр зэбүүрхэнэ. Тэрэ хадаа карьеристскэ мэхэ хэжэ, өөрыгөө этигүүлхэ боложо, хүтэлбэрилгэдэ шурган ороо. Берия харата муухай аргаар засаг эзэлхые эрмэлзэжэ, Дотоодын хэрэгүүдэй министерствые парти ба правительствын дээдэ тээ табихые, СССР-эй арадуудай хани барисаа эбдэхые хүсэдэг байгаа. КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй саг соонь ба эрид шууд абаһан хэмжээнүүдэй ашаар Берияын хорото һанаашалганууд элирүүлэгдэһэн байгаа.

КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй шиидхэбэридэ харюу болгон, автозаводойхид партиин ЦК-е ба Советскэ правительствые тойрон үшөө нигтаар жагсаха, һэрэмжэеэ дээшэлүүлхэ ба манай орондо коммунистическэ байгуулалтын асари ехэ программануудые бэелүүлхын түлөө ажалайнгаа амжалтануудые арьбадхаха байна.

Манай Коммунистическэ парти мандаха болтогой! **(Нэрьемэ, үни удаан альгаташалга).**

Түмэр дархалалгын цехын хүдэлмэришэ нүхэр Куликовой хэлэһэн үгэ

Манай партиин Центральна Комитедэй Пленум тухай мэдээсэлые мүнөөдэр газетэнүүдтэ уншаабди. Урбагша ба арадай дайсан, империализмын хорото муухай агент Берияын манай партиин хүтэлбэридэ шурган ороод байһан тухайнь бидэнэр угаа ехэ зэбүүрхэлтэйгээр мэдэжэ абаабди.

Урбагша Берияын хорото муухай ябуулганууд тушаа үнэн зүрхэнэйнгөө зэбүүрхэлые мэдүүлээд, бүхы советскэ арад Центральна Комитедэй Пленумэй шиидхэбэринүүдые гүн гүнзэгыгөөр һайшааха, партиие ба советскэ правительствые тойрон улам нигтаар жагсаха гэжэ батаар этигэнэб.

Манай орониие хүтэлбэрилгэ бата гарта байна. Энэ шалгараһан хүтэлбэрилгөөр, Маркс —Энгельс — Ленин — Сталинай дайшалхы туг доро манай орон коммунизм тээшэ замаар саашадаа амжалтатайгаар ябаха юм.

Завкомой түрүүлэгшэ нүхэр Грузинцевай хэлэһэн үгэ

КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй саг соонь абаһан эрид шанга хэмжээнүүд хадаа антипартийна, гүрэндэ эсэргүү Берияын хэһэн гэмтэ хэрэгүүдые элирүүлээ. Антисоветскэ хорото аашань манай партиин, правительствын, советскэ арадай эбдэршэгүй хүсэ шадал, нэгэдэлдэ бута дайрагдаа. Буржуазна этэгээд, уласхоорондын империализмын агент, авантюрист Берия ССР Союзай Верховно Сүүдээр сүүдлэгдэжэ, советскэ хуулиин хатуу шанга хэһээлтэ абаха гэжэ этигэнэбди **(үни удаан альгаташалга).** Дайсанай ээлжээтэ аашада харюу болгон советскэ арад Коммунистическэ партиие ба тэрэнэй Центральна Комитедые тойрон улам ниггаар жагсаха байна. Заводой коллектив өөрынгөө творческо хүсэнүүдые элсүүлэн эмхидхэжэ, өөрынгөө резервнүүдые ашаглажа, социалистическэ мүрысөө улам үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, партиин табиһан зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхэ байна.

Манай коллектив Советскэ Правительствода, манай алдарта Коммунистическэ партида, тэрэнэй Центральна Комитедтэ бүрин найдаһаншье ба найдажашье байна. **(Нэрьемэ үни удаан альгаташалга).**

Суглаанда хабаадагшад хадаа КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй тогтоолые ба СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй тогтоолые бүрин һайшааһан шиидхэбэриие нэгэн һаналтайгаар баталан абаа.

—Автозаводойхидой олон мянган хүнтэй коллектив—гэжэ шиидхэбэри соонь хэлэгдэнэ,—партиин ба арадай хорото бузар дайсан Берияын антипартийна, гүрэндэ эсэргүү гэмтэ һанаашалгануудые саг соонь, эрид шууд элирүүлһэнэйнь түлөө манай партиин Центральна Комитедэй Президиумдэ гүн гүнзэгы баясхалангаа хүргэнэ. Манай Коммунистическэ партиие бодото дээрэнь һандаргаан бутаргахын, мүн капитализмые дахин һэргээлгэдэ хүргэхэ капитулянска политикаар партиин политикые һэлгэхын тулада партиие ба орониие хүтэлбэрилхэ ябадалые буляан абаха түсэбүүдые зохёожо байһан, авантюрист ба уласхоорондын империализмын хүлһэншэ Берияе бидэнэр тон ехээр зэбүүрхэнэбди.

Амжалтата коммунистическэ байгуулалтын хэрэгтэ өөрынгөө бүхы хүсэнүүдые үгэхэбди, КПСС-эй XIX съездын табиһан түүхэтэ зорилгонуудые дүүргэхын тула эрид шангаар хүдэлмэрилхэбди гэжэ Советскэ Союзай Коммунистическэ Партиин Центральна Комитедые ба манай түрэл Советскэ правительствые найдуулнабди.

Бидэнэр өөрынгөө политическэ хёрхо һэрэмжые дээшэлүүлхэбди, дайсадай хорото муухай ямаршье ябуулганууд манай партиин, правительствын, советскэ арадай эбдэршэгүй хүсэ шадалда ба агууехэ нэгэдэлдэ бутарһан юм, хойшодоошье бутарха байна.

Коммунизм байгуулхын түлөө тэмсэлдэ хүтэлбэрилхы, залан ударидахы хүсэн — Советскэ Союзай Коммунистическэ парти мандаха болтогой!

Манай түрэл Советскэ правительство мандаха болтогой!

Бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай түшэг тулгуури—манай хүсэн түгэлдэр социалистическэ Эхэ орон мандаха болтогой!

* * *

Владимир Ильичын нэрэмжэтэ, «Каучук», «Красный Богатырь», «Серп и Молот», «Борец» заводуудта, Ф. Э. Дзержинскиин нэрэмжэтэ «Трехгорная мануфактура» комбинат дээрэ, Клара Цеткинэй нэрэмжэтэ «Парижская коммуна», «Дукат» фабриканууд дээрэ, столицын бусад предприятинууд ба эмхизургаануудта суглаанууд тэрэшэлэн болоо. Хаа хаанагүй болоһон суглаанууд хадаа ажалшадай нэгэдэлэй, КПСС-эй Центральна Комитедые ба Советскэ правительствые тойрон тэдэнэй нигтаар жагсаһанай хүсэн түгэлдэр демонстраци болоо. Үгэ хэлэһэн бүхы хүнүүд Берияын дайсан харша бузар ябуулганууд тухай зэбүүрхэн хэлэбэ. Хүдэлмэришэд, инженернүүд, албахаагшад хадаа илалтата коммунистическэ байгуулалтын хэрэгтэ бүхы хүсэеэ зорюулхаар бэлэн байһан тухайгаа мэдүүлээ. (ТАСС).

Шэнэ ургасын таряа шэрэлгэдэ бэлэн

ЛЬВОВ, июлиин 8. (ТАСС). Львовско магистраль дээрэ шэнэ ургасын таряа шэрэлгэдэ харгын бэлэн болоһые шалгажа байна. Комисси хадаа дүтэлэн ошохо замууд, таряа шэрэлгэдэ зорюулагдаһан вагонуудые, заһабарилгын шапарые, ашаа тээлгэ-буулгалгын механизмуудые шалгана.

Энэ жэлдэ хэдэ хэдэн станцинуудта шэнэ складууд баригдаа. Таряа тушаан абаха ба буулгаха хүдэлмэридэ 500 гаран ленточнэ транспортернууд ба самоподавательнууд үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ нилээд олоор хүдэлмэрилхэ байна. Нэгэн доро хэдэн вагонуудта ашаа тээхэ аргатай шэнэ бункернууд хэдэн олон станцинуудта түхеэрэгдээ.

Львовско түмэрзамшад шэнэ ургасын таряа шэрэһэн эшелонуудые «Ногоон үйлсөөр» ябуулха, таряа зөөхэдөө гээлтэ гаргахагүй гэһэн уялга абаба.

В. В. Маяковскиин дурасхаалда

КИЕВ. В. В. Маяковскиин творчестводо зорюулагдаһан лекцинүүд ба хөөрэлдөөнүүд Украинын городууд ба тосхонуудта үнгэргэгдэнэ, выставкэнүүд эмхидхэгдэнэ.

Поэдэй түрэһөөр 60 жэлэй ойе тэмдэглэн, Украинска ССР-эй Наукануудай академиин общественнэ наукануудай отделениин институдуудай научна сесси июлиин 7-до Киевтэ болобо. Тэрэнэй хүдэлмэридэ эрдэмтэд, уранзохёолшод, литературоведүүд, Т. Г. Шевченкын нэрэмжэтэ украинска литературын институдай научна хүдэлмэрилэгшэд хабаадаа.

Сесси дээрэ «Маяковскиин сатира», «Маяковскиин поэзи Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнай фронтнууд дээрэ», «Маяковскиин лексикын онсо зүйлнүүд» ба бусад хэдэ хэдэн элидхэлнүүд зүбшэн хэлсэгдэһэн байна.

СИМФЕРОПОЛЬ. В. В. Маяковский Крымдэ хододоо ерэдэг һэн. Поэт хадаа Ялтада «Һайн!» гэһэн поэмынгээ түгэсхэлэй бүлэг зохёоһон, «Нүхэр Неттедэ—пароходто ба хүндэ» гэжэ шүлэг бэшэһэн байна. Тэрэнэй олон шүлэгүүдынь Крым тухай бэшэгдэһэн байгаа. Поэт областиин ажалшадай ба курортдо амарагшадай үмэнэ лекцинүүдые, өөрынгөө зохёолнуудые уншадаг һэн.

Областиин библиотекэнүүд Маяковскиин түрэһөөр 60 жэлэй ойе тэмдэглэжэ, поэдэй ажабайдал ба творчестводо зорюулагдаһан выставкэнүүдые эмхидхэхэнь. Алуштинска хизаар ороноо шэнжэлхэ музейдэ ехэ выставкэ эмхидхэгдээ. Маяковскиин Крым ерэлгэтэй холбоотой экспонадууд тэндэ бии. Эндэ Крымые сагаангвардеецүүдһээ ба гадаадын интервентнүүдһээ сүлөөлхын түлөө тэмсэлэй үеын РОСТА-ын плакадууд, мүн Крымэй клубууд ба эмнэлгэ-аргалалгын газарнуудта поэдэй хэлэһэн үгэнүүд тухай соносхоһон афишинууд эндэ харуулагдана.

Июлиин 8. (ТАСС).

Москвагай ба Московско областиин коммунистнууд КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй тогтоолые нэгэн hаналаар hайшаана

Москвагай ба Московско областиин партийна активтай хамта болоhон КПСС-эй МК-гэй ба МГК-гэй нэгэдэмэл пленум

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй Пленумэй дүнгүүдые зүбшэн хэлсэлгэдэ зорюулагдан партиин Московско областной ба Московско городской комитедүүдэй нэгэдэмэл пленум Москвагай болон Московско областиин партийна активтай хамта июлиин 9-дэ, союзуудай Байшангай Колонно зал соо болобо. Пленумэй заседаниинуудта 2.000 шахуу хүн хабаадаа.

Пленумдэ хабаадагшад КПСС-эй МК-гэй секретарь нүхэр Михайловай элидхэлые, Берияын антипартийна, гүрэндэ эсэргүү гэмтэ ябуулганууд тухай КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй тогтоолые тэрээнэй уншахадань туйлай ехэ анхаралтайгаар шагнаhан байна. Бүхы Московско партийна организациин нэгэн hаналта зориг хүсэлые элирхэйлэн, пленумдэ хабаадагшад КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй тогтоолые үни удаан үргэлжэлhэн нэрьемэ альгаташалгаар угтажа, Берияын антипартийна, гүрэндэ эсэргүү гэмтэ ябуулгануудые усадхаха тушаа КПСС-эй Центральна Комитедэй Президиумэй саг соонь абаhан эрид хэмжээнүүдые тон зүб гэжэ бүрин hайшааhан байна. Советскэ гүрэниие хоролон hүйдхэхын тулада хэhэн хорото ябуулгануудайнь түлөө партиин ба советскэ арадай дайсан Л. П. Берияе Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин гэшүүнhээ гаргаха тухай КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй шиидхэбэри ба Л. П. Берияын гэмтэ ябуулганууд тухай хэрэгые СССР-эй Верховно Суудэй үзэмжэдэ дамжуулан үгэхэ тухай СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй тогтоол нигта нэгэн hаналаар, халуунаар hайшаагдан, нэрьемэ альгаташалгаар угтагдаhан байна.

Активтай хамта болоhон КПСС-эй МК-гэй ба МГК-гэй нэгэдэмэл пленум болбол Московско партийна организациин нэгэдэлые, КПСС-эй Центральна Комитедые тойрон тэрээнэй нигтаар жагсанхайе тон ехэ хүсэтэйгөөр харуулhан байна. Элидхэлшэ ба бүхы үгэ хэлэгшэд КПСС-эй Центральна Комитедэй Пленумэй тогтоол партида, бүхы советскэ арадта тон ехэ удхашанартай гэжэ хэлэhэн байна. Пленумдэ хабаадагшад КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй тогтоол хадаа бүхы партийна организацинуудта бүрин дэмжэгдэхэ ба hайшаагдаха байна гэжэ мэдүүлээ.

И. В. Сталинай нүгшэhэнhөө хойшо үнгэрhэн дүрбэн hарын турша соо партиин Центральна Комитет ороной бүхы ажабайдалые таhалгаряагүйгөөр ба зүбөөр хүтэлбэрилөө, коммунизм байгуулгын зорилгонуудые тойруулан парти ба арадые жагсааха талаар, манай Эхэ ороной экономическа болон оборонно хүсэ шадалые бэхижүүлхэ талаар, хүдэлмэришэд, колхозннгууд, интеллигенци ба бүхы советскэ хүнүүдэй ажабайдалые саашадань hайжаруулха талаар тон ехэ хүдэлмэри хээ гэжэ пленумдэ хабаадагшад нэгэн hаналаар тэмдэглээ. КПСС-эй XIX съездын шиидхэбэринүүдые бодотоор бэелүүлэн, парти болбол арадай ажахын бүхы hалбаринуудта хүсэтэ дэбжэлтэ хангаhан байна. Эб найрамдалай политикые советскэ правительствын шууд сэхээр эрхилжэ байhан ушар хадаа СССР-эй уласхоорондын байдалай саашадаа бэхижэхэ, манай ороной нэрэ хүндын улам дээшэлхэ, эб найрамдал сахин хамгаалхын ба бэхижүүлхын түлөө уласхоорондын хүдэлөөнэй улам ехээр дэбжэхэ ябадалда хүргэhэн байна. Партиин Центральна Комитет коммунистическэ общество байгуулгын үндэhэн зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхын тула партиие болон правительствые хүтэлбэрилгэдэ нигта нэгэдэл хангаха тушаа онсо анхарал оролдолго гаргадаг байгаа.

Пленум дээрэ үгэ хэлэгшэд партиин ба советскэ арадай жэрхэштэй дайсан, уласхоорондын империализмын агент Берияын харата муухай ябуулганууд тушаа уур сухалтайгаар, зэбүүрхэлтэйгээр хэлэhэн байна.

—Берияын — энэ буржуазна хорото этэгээдэй жэгшүүритэ ажалябуулгань бүхы партиин, бүхы советскэ арадай уур сухалые хүргэн зэбүүрхүүлнэ, — гэжэ КПСС-эй Москва городой Ленинскэ райкомой секретарь нүхэр Гуляев хэлээ. —Берияын антипартийна, гүрэндэ эсэргүү гэмтэ ябуулгануудые усадхаха тушаа манай партиин Центральна Комитедэй саг соонь абаhан эрид хэмжээнүүдые сэдьхэлэй гүнзэгыгөөр ханан угтанабди.

Партиин Наро-фоминска горкомой секретарь нүхэр Копенкин КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй тогтоолой гүнзэгы удхые ба туйлай ехэ удхашанарые үгэ соогоо тэмдэглээ. Нүхэр Копенкин идеологическа хүдэлмэридэхи дутагдалнуудые шүүмжэлхэhээ гадна, шүүмжэлэл болон өөрыгөө шүүмжэлгые үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, хүдэлмэридөө hэрэмжэ ехэтэй байха шухала гэжэ хэлэhэн байна.

—Манай парти болбол, — гэжэ «Трехгорная мануфактура» комбинадай директор нүхэр Северьянова хэлэнэ, — хаана, хэзээшье принципиальна, политическэ hонор байха хэрэгтэй, капиталистическэ хүреэлгэ тухай хододоо hанажа, hэрэмжэтэй байха хэрэгтэй гэжэ hургадаг. Бидэнэр Берияын хэрэгhээ политическэ тобшолол хэхэ ёhотойбди. Энэ хулжан урбагша хадаа жэгшүүритэ муухай гэмтэ ябуулгануудые эрхилжэ, манай орон дотор коммунизм байгуулгын хэрэгтэ hаад тойбо татахые hэдэhэн байна. Энэ урбагшые элишэлэн, хоро шарыень дараhандань манай партиин ЦК-дэ бидэнэр гүнзэгы баясхалан хүргэнэбди.

«Борец» колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Ажирков СССР-тэхи колхозно байгуулалтые ямаршье дайсад хоролон hүйдхэжэ шадахагүй, Коммунистическэ партяар хүмүүжүүлэгдэhэн колхозно таряашад ажалшадай дайсан Берия тушаа абтаhан хэмжээнүүдые hайшаана.

Ажалшадай ниитын организацинуудай түлөөлэгшэд — Московско облпрофсоведэй түрүүлэгшэ нүхэр Васильев, комсомолой Московско обкомой секретарь нүхэр Халдеев гэгшэд профсоюзуудай олон миллион гэшүүдэй, комсомолецуудай, залуушуулай hанал бодолые элирхэйлэн, Берияын харата ябуулганууд тухай зэбүүрхэн хэлэнэ. Ораторнууд болбол Коммунистическэ партиие тойроhон бүхы ажалшадай нигта жагсаал тухай, коммунизм байгуулгын илалта түгэс хэрэгтэ тэдэнэй бүхы хүсэеэ зорюулжа байhан тухай хэлэнэ.

Наукын, литературын ба искусствын ажал-ябуулагшад— пленумдэ хабаадагшад академик Топчиев, профессор Вовченко, уранзохёолшо Симонов гэгшэд советскэ интеллигенциин үмэнэhөө үгэ хэлэхэ зуураа, Коммунистическэ партиин хүтэлбэреэр манай орон дотор туйлагдаhан наукын ба культурын амжалтанууд тухай тэмдэглэhэн байна. Советскэ эрдэмтэд, культурын хүдэлмэрилэгшэд гэжэ академик Топчиев хэлэбэ, арадай дайсан Берияын антипартийна, гүрэндэ эсэргүү гэмтэ ябуулгада хараал шэрээл шэнгээнэ, партиин XIX съездээр табигдаhан түүхэтэ зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлхэ хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа ба эрдэм мэргэжэлээ зорюулхабди гэжэ партиие, советскэ арадые найдуулна.

Берияын хэрэгhээ политическэ урок гаргажа, саашанхи ажалябуулгадаа зохихо тобшолол хэхэ гэhэн КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй уряада харюусан, Москвагай ба Московско областиин коммунистнууд ажахын байгуулга болон коммунистическэ хүмүүжүүлгын талаар партийна, советскэ организацинуудай дутагдалнуудые элирүүлэн, шүүмжэлhэн байна. Москвада ба Московско областьдо гээгдэжэ ябаhан промышленна предприятинууд үшөөл бии, зарим колхозууд задагайрhан байдалда оронхой гэжэ харуулhан тодорхой баримтанууд пленум дээрэ элирүүлэгдэhэн байна. Пленумдэ хабаадагшад эдэ дутагдалнуудые усадхаха талаар практическа дурадхалнуудые оруулаа.

Партийно-эмхидхэлэй ба идеологическа хүдэлмэри hайжаруулха талаар партийна организацинуудай зорилгонуудта пленум дээрэ ехэ анхарал хандуулагдаа. Ленинэй зохёоhон партийна хүтэлбэриин большевистскэ принципүүдые сахиха хэрэгтэ Московско партийна организацида ехэхэн дутагдалнууд бии гэжэ пленум дээрэ тэмдэглэгдээ. Партиин зарим райкомууд ба горкомууд пленумүүдые зарлаха тушаа КПСС-эй Уставаар тогтоогдоhон болзорнүүдые, коллективнэ хүтэлбэриин принципүүдые эбдэнэ, шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлгэ ёhотойгоор дэлгэрүүлнэгүй.

Партийна пропагандын талаар ехэ дутагдалнууд тэмдэглэгдээ. Түүхэ дотор ганса нэгэн нюурнуудай үүргэ тухай асуудалые марксистско-ленинскэ ёhоор ойлголгоhоо холодоhон ябадал Московско партийна организацида hүүлэй жэлнүүдэй туршада үзэгдэhэн байна. Манай орон дотор коммунизм байгуулгада хүтэлбэрилхы хүсэн болоhон Коммунистическэ партиин үүргые зүбөөр ойлгуулхын орондо партийна пропаганда болбол заримдаа ганса нэгэн нюурнуудта шүтэн hүгэдэхэ ябадал гаргаhан, тэрэнь партиин ба тэрээнэй хүтэлбэрилхы центрын үүргые доошолуулха, партийна үргэн ниитын ба үргэн ниитэ ажалшадай творческо эдэбхиие доошолуулха ябадалда хүргэhэн байна. Маркс—Энгельс—Ленин—Сталинай hургаалые шудалалгада творческоор хандалга зарим ушарта догматическаар, ёhо тэдыгээр хандалгаар hэлгэгдэдэг байна. Партийна, советскэ, ажахын кадрнуудые идейнээр хатуужуулха, тэдэниие партийна болон гүрэнэй жаяг заршам наринаар сахилгын сурталаар хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ зохихо анхарал хандуулагданагүй. Советскэ патриотизмын, СССР-эй арадуудай хани барисаанай идейнүүдые пропагандалгада, ажалшадые политическэ hэрэмжын, ажалда ба социалистическэ зөөридэ социалистическэ ёhоор хандалгын сурталаар хүмүүжүүлгэдэ партийна организацинууд анхарал багаар хандуулна гэжэ тэрэшэлэн тэмдэглэгдээ.

Тон нэгэн hаналай ба нигта жагсаалай оршон байдалда баталан абаhан шиидхэбэри соогоо КПСС-эй МК-гэй ба МГК-гэй нэгэдэмэл пленум Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй тогтоолые hайшаагаад, шууд хүтэлбэри болгон гүйсэдхэхын тула тэрэниие хүлеэн абаhан байна. Манай партиин Центральна Комитедэй Пленумээр табигдаhан зорилгонуудые Москвагай ба Московско областиин партийна организацинуудай бодотоор бэелүүлхэ талаар практическа хэмжээ-ябуулганууд тус шиидхэбэри дотор хараалагдаа.

«Активтай хамта болоhон КПСС-эй МК-гэй ба МГК-гэй нэгэдэмэл пленум болбол,—гэжэ шиидхэбэри дотор хэлэгдэнэ,— Московско партийна организаци саашадаашье партиин Центральна Комитедэй үнэн ба найдабаритай түшэг тулгууринь байха юм гэжэ Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедые найдуулна.

Московско партийна организаци КПСС-эй ЦК-е тойруулан өөhэдынгөө зэргэнүүдые улам нигтаар жагсааха, тэрээнэй бата хүтэлбэреэр ябажа, партиин зохёоhон политикые бодотоор бэелүүлхын түлөө, манай орон дотор коммунистическэ байгуулалтын асари ехэ программые бэелүүлхын түлөө тэмсэлдэ Москвагай ба Московско областиин ажалшадые хүтэлбэрилхэ байна».

(ТАСС).

Улан-Удын мяха-консервын комбинадай консервын заводой Н. Мудровагай хүтэлбэрилдэг бригада даалгабаряа үдэр бүри 110—115 процент дүүргэнэ, эрхим шанартай продукци гаргана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Н. Мудровагай бригада конвейер дээрэ хүдэлмэрилжэ байна. Түрүү зэргэдэ бригадир Н. Мудрова.

А. Мантаевай фото.

Техникые дүүрэн хүсөөрнь ашаглаха

Улан-Удын мяха-консервын комбинат Эсэгэ ороноойнгоо промышленностиин бүтээhэн түрүү техникээр хүсэд хангагданхай юм. Гэхэтэй хамта, тус комбинадта байhан машина, түхеэрэлгэнүүд hайнаар хэрэглэгдэнэгүй. Жэшээлхэдэ, хониной арhа элдэлгэ механизацилагдажа шадагдаагүй байха юм. Консервын банка хэдэг нимгэн сагаан түмэрые лакировалхада бүхэ болодог, консервнь гутадаггүй юм. Теэд, тус комбинадта үйлэдбэрилэгдэдэг банкануудай миил 75 процентнь лакировалагдана. Тиимэhээ, зарим банкануудынь түргэнөөр эбдэрдэг, зосоохи консервнь гутадаг байна. Консервын заводой директор нүхэр Горобец, жестяно-баночна цехын начальник нүхэр Беляк гэгшэд консервын hайн шанартай банкануудые үйлэдбэрилхын тула ямаршье хэмжээ абанагүй.

hаяхан электролитнэ шэнэ цех ашаглалгада оруулагдабашье, тэрэнэй хүсэн дүүрэнээр ашаглагданагүй. Нимгэн түмэрэй үлэгдэлнүүдые электролитнэ ванна соо хайлуулжа, үйлэдбэридэ хэрэглэхын тула ямаршье хэмжээ абтанагүй.

Өөхэ буйлуулха, тэрэнэй шанарыень hайжаруулха хэрэгтэ машинаар бэлэхэ гээшэ тон шухала юм. Теэд, өөхэнэй цехын начальник нүхэр Сощенко өөхэ буйлуулха сепараторнуудые hаяхан болотор ашалалгада оруулаагүй байhан юм.

Комбинадай ба цехүүдэй хүтэлбэрилэгшэд транспортые hайнаа ашаглахын тула ямаршье хэмжэ абанагүй. Хайра гамгүйгөөр ханда hанhаа боложо, транспортнь ходо доо эбдэрдэг байха юм. Транспорт на цехын начальник нүхэр Белух энэ хэрэгые hайжаруулха талаа өөдтэй юумэ хэнэгүй, гүрэнэй мүнг зөөриие арьбалха гэжэ оролдонс гүй.

Механизмуудые ашаглалгада го дутагдал юуб гэбэл, шухала агре гадуудай хүдэлмэрилhэн, хүдэлмэ рилөөгүйе мэдэхэ тоо бүридхэлг hайнаар табигдажа шадагдаагүй Техникые дүүрэн ашаглаха, продук ци үйлэдбэрилгын технологиие hай жаруулхын түлөө рационализатор нуудай ба ухаалан зохёогшодо хүдэлмэриие эрид hайжаруулх шухала. Энэ хэрэгтэ хүдэлмэриншэ дые эдэбхитэйгээр хабаадуулха ёhо той.

Комбинадай дирекци, партийна болон профсоюзна организацинуу техникые зүбөөр ба дүүрэн хүсөөрн ашаглаха хэрэгтэ гол анхаралаа хандуулжа, хүдэлмэришэдэй ажалай бүтээсые бүри дээшэлүүлхэ уялга тай.

Н. Святогор.

Социалистическэ мүрысөөн үргэдэнэ

Улан-Удын Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой цехүүдтэ түмэрзамшадай Бүхэсоюзна үдэрэй хүндэлэлдэ дэлгэрhэн социалистическэ мүрысөөн улам үргэдэжэ байна. Цехүүдэй коллективүүд урда абаhан уялгануудаа дахин хаража, шэнэ дээшэлүүлэгдэhэн уялгануудые абана.

Вагонно цехын хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд июль hара соо түсэбhөө гадуур пассажирска хоёр вагон заhабарилан гаргаха гэжэ шиидэбэ.

Токарьнууд, фрезеровщигууд, котельщигүүд, модошо дархашуул болон бусад ажалайнгаа бүтээсые дээшэлүүлхын түлөө ехэ оролдолго гаргана. № 1 паровозо-механическа цехын токарь нүхэр Афонин станогойнгоо эрьесые түргэдхэжэ, үдэрэйнгөө даалгабариие 300 процент хүрэтэр дүүргэнэ. Мүн хэдэн зуугаад стахановецууд халаан соогоо 1,5 ба 2 нормо дүүргэнэ.

Т. Семенов.

Арадай ажана hайн байдал тухай оролдолго— Коммунистическэ партиин дээдэ хуули мүн

Коммунистическэ партиин хүтэлбэри доро амгалан сагай зохёохы ажал хэжэ байhан советскэ арад коммунизм амжалтатайгаар байгуулжа байна. Дайсанаар hандаргагдаhан промышленность, транспорт, хүдөө ажахы дайнай hүүлээр богонихон болзор соо hэргээн бодхоогдоод, социалистическэ экономикын бүхы hалбаринууд сэрэгэй урда тээхи хэмжээнhээ холо үлүү гараhан байха юм.

Арадай ажахын таhалгаряагүйгөөр ургажа байhанай үндэhэ hуури дээрэ советскэ хүнүүдэй ажабайдалай материальна болон культурна хэмжээнь жэлhээ жэлдэ дээшэлүүлэгдэнэ. Манай орондо социалистическэ үйлэдбэрилгын хүгжэлтын уг зорилго хадаа обществын саг үргэлжэ ургажа байгаа материальна болон культурна эрилтэнүүдые тон ехээр хангаха ябадал болоно.

Ажалшадай ажаhуудалай хэмжээе хэлбэрилтэгүйгөөр дээшэлүүлгэ хадаа социалистическэ общестывын өөрынь онсо байдалhаа үндэhэлэн гарана. Энэ общество дотор мүлжэгшэ ангинууд болон хүниие хүнэй мүлжэхэ ябадал гэжэ байдаггүй, үйлэдбэриин зэбсэг хэрэгсэлнүүд бүри мүhэн ниитын, социалистическэ зөөри болонхой.

Социализмын гол экономическа хуулиин эрилтэнүүдhээ үндэhэлжэ, Коммунистическэ парти болон Советскэ правительство манай ороной экономикын хүгжэлтые ажалшадай ажана hайн байдалые саг үргэлжэ дээшэлүүлхээр, арадай ажахын бүхы hалбаринуудые таhалгаряагүй хүгжэхэ замаар ударидана. Манай парти болон правительство гээшэ арад зонойнгоо интересүүдhээ ондоо ямаршье интересүүдые харадаггүй юм гэжэ советскэ хүнүүд олон жэлэй дүй дүршэл дээрэhээ ойлгодог болонхой. Хүдэлмэришэдэй, колхознигуудай, интеллигенциин, бүхы советскэ хүнүүдэй материальна ажана hайн байдалые саашадаа хэлбэрилтэгүйгөөр hайжаруулха гээшэ дотоодын политикын талаар манай гол шухала анхарал оролдолго болохо зэргэтэй гэжэ парти, правительство тоолоно. Советскэ хүнэй ашаг туhа тухай, бүхы советскэ арадай жаргаха тухай анхарал оролдолго хадаа манай партиин болон правительствын эгээн дээдэ хуули болоно.

Ажахын социалистическэ системэдэ хүниие хүнэй мүлжэхэ, кризис болон хүдэлмэригүйдэлгэ, гүйраншалга болон үгырэн хoohорхо гэхэ мэтын байдал огто байдаггүй юм. Городтохи хүдэлмэригүйдэлгые ба хүдөө нютагуудтахи ядуу түлюур байдалые үгы хэлгэ хадаа Советскэ засагай айхабтар ехэ түүхэтэ туйлалта мүн болоно. Таhалгаряагүйгөөр хүгжэн дэбжэжэ байhан хүсэн түгэс социалистическэ экономико болбол советскэ хүн бүхэнэй ажал хэхэ тухай СССР-эй Конституци соо баталан бэшэгдэhэн арюун нангин эрхые хангаха бата найдамтай үндэhэ hууринь болоно. Үнгэрэгшэ оной эсэстэ манайда хүдэлмэришэдэй болон албахаагшадай тоонь 41,7 миллион хүн болоод байhан гэхэ гү, али 1951 оной эсэстэ байhанда орходоо 900 мянган хүнөөр үлүү олон болонхой байба.

Манай орондо арадай ажахын дэбжэхэ тудам, национальна олзо доход улам ехэ болоно. Бүгэдын мэдэhээр, капиталистическэ оронуудта ажалшан зоной олоhон национальна олзо доходой ехэнхи хубиие мүлжэгшэ ангинууд үбэршэлдэг байна бшуу. Тиихэдэ манай Советскэ Союзда бүхы национальна олзо доходнай ажалшадта хабаатай, тэдэнэй эдлэхэ зөөринь болоно. Манай ороной ажалшад хадаа өөhэдынгөө хубиин материальна болон культурна хэрэглэлнүүдые хангахын тулада национальна олзо доходой дүрбэнэй гурбан хуби шахууе абана, тиихэдэ үлэгшэ хубинь социалистическэ үйлэдбэриие үргэдхэхын тулада, ниитэ гүрэнэй болон общественнэ бусад хэрэглэлнүүдые хангахын тулада зорюулагдана.

Советскэ Союзай национальна олзо доходой ургалта хадаа ажалшадай материальна ажана байдалай hайжаржа байhанай эли тодо гэршэ мүн. 1940 онhоо 1951 он хүрэтэрхи үе соо СССР-эй национальна олзо доход 83 процент хүрэтэр ургаhан байгаа. 1952 ондо мүн тэрэ олзо доход 1951 оной-хидо орходоо үшөө 11 процентээр ехэ болоhон байха юм.

Советскэ хүнүүдэй ажаhуудалай hайжаржа байhан ушар хадаа хүдэлмэришэд болон албахаагшадай салин хүлhэнэй дээшэлжэ, таряашадай олзо доходой улам ехэ боложо байhан дээрэhээ элитэ харагдана. Хүдэлмэришэдэй болон албахаагшадай бодото дээрээ абадаг салин хүлhэнэй ургалтын, таряашадай олзо доходой улам ехэ боложо байhанай туйлай шухала эшэ үндэhэниинь юуб гэхэдэ, үргэн хэрэглэлэй эд товарай сэнгүүдые химдаруулха тушаа Коммунистическэ партиин болон Советскэ правительствын эрид шууд ябуулжа байhан политика мүн болоно. Гүрэнэй розничнo сэнгүүдые 5 дахин химдаруулhанай эсэстэ бүри үнгэрэгшэ жэлэй эсэстэ улад зон болбол 1947 оной дүрбэдэхи кварталда түлэжэ байhандаа орходоо, эдеэ хоолой болон промышленна товарнуудай түлөө дунда жэшээгээр хоёр дахин бага мүнгэ түлэдэг болоод байба.

Дайнай дүүрэhэнhээ хойшо зургаадахяа — энэ оной апрелиин 1-дэ — эдеэ хоолой болон промышленна товарнуудай гүрэнэй розничнo сэнгүүдые химдаруулhан ябадал хадаа манай ороной бүхы хүн зоной ажаhуудалые улам ехээр hайжаруулха, советскэ түхэригэй худалдан абаха хүсые бэхижүүлхэ хэрэгтэ туhална. Энэ оной апрелиин 1-дэ үнгэргэгдэhэн юумэнэй сэнгүүдые химдаруулгын шухала онсо илгаань юуб гэхэдэ: бүхы эдеэ хоолой болон промышленна эд бараанай сэнгүүдые химдаруулhан дээрэhээ дайнай дүүрэhэнhээ хойшо үнгэргэгдэhэн юумэнэй сэнгүүдые химдаруулhантай дашарамдуулан улад зондо хүртэhэн эгээн ехэ ашаг олзонуудайнь нэгэниинь болоно. Мүнөө юумэнэй сэнгүүдые шэнээр химдаруулаад байхада, гансахан гүрэнэй болон кооперативна худалдаа наймаанай талаар улад зондо хүртэхэ ашаг олзонь нэгэ жэл соо 46 миллиард түхэриг болохо байна. 1951 ондо юумэнэй сэнгүүдые химдаруулhан дээрэhээ улад зондо 27,5 миллиард түхэриг, 1952 ондо 23 миллиард түхэриг ашаг олзо хүртэhэн юм гэжэ hануулбал зохихо байна.

Манай орондо ажалшадай ажабайдалые hайжаруулга хадаа хүдэлмэришэд болон албахаагшадай салин хүлhые дээшэлүүлгээр, хүдөө ажахыhаа таряашадай абадаг олзо доходые ехэ болголгоор, үргэн хэрэглэлэй эд бараануудай сэнгүүдые эрид шууд химдаруулгаар хизаарлагданагүй. Эдэ бүгэдэhөө гадна, Советскэ гүрэмнай социально-культурна хэмжээ-ябуулгануудта, элдэбын тэдхэмжэнүүдые түлэхэ ябадалда угаа ехэ мүнгэн зөөри гаргана. Манай орон дотор хүдэлмэришэд болон албахаагшад социальна страхованиин талаар гүрэнhөө тэдхэмжэ абана, социальна хангалгын талаар пенси абана, санаторинуудта, амаралтын гэрнүүдтэ, хүүгэдэй эмхи зургаануудта ошохо путёвконуудые түлөөhэгүйгөөр гү, али ехэхэн хүнгэлэлтэтэйгөөр абана, салин хүлhыень түлэлгэтэйгөөр жэл бүридэ амаралтада гарана. Городой болон хүдөө нютагуудай бүхы ажалшадта түлөөhэгүй медицинскэ туhаламжа үзүүлэгдэнэ. Гүрэмнай олон үхибүүтэй болоhон ба ганса бэе эхэнүүдтэ мүнгэн тэдхэмжэ түлэнэ, эхин болон долоон жэлэй hургуулида түлөөhэгүйгөөр hургана, hурагшадта стипенди түлэнэ. Эдэ бүхы юумэдэ зорюулhан гүрэнэй гаргашанууд саг үргэлжэ дээшээ гарана. Сэрэгэй урда тээхи 1940 ондо городой болон деревниин ажалшад тиимэ түлэбэринүүд болон хүнгэлэлтэнүүдые 40,8 миллиард түхэригтэ абаhан, 1951 ондо 125 миллиард түхэригтэ, тиигээд 1952 ондо 129 миллиард шахуу түхэригтэ абаhан байна.

Манай ороной ажалшадай ажабайдалай хэмжээнэй хэлбэрилтэгүйгөөр дээшэлүүлэгдэжэ байhаниие ниимэ ушар баримтанууд эли тодоор гэршэлнэ гэбэл, хүдэлмэри хэжэ байhан нэгэ хүн дээрэ тоосоод үзэхэдэ, хүдэлмэришэдэй болон албахаагшадай бодото олзо доходынь 1940 оноойхидо орходоо, 1951 ондо 57 процент тухай дээшээ гараhан байба, тиихэдэ таряашадай абадаг бодото олзо доходынь мүн лэ ажал хэдэг нэгэ хүн дээрэ тоосоод үзэхэдэ, 60 процент тухай дээшээ гараhан байгаа. 1951 оноойхидо орходоо, 1952 ондо хүдэлмэришэдэй болон албахаагшадай олзо доход дахяад 7 процент хүрэтэр, таряашадай олзо доход 8 процент хүрэтэр нэмэhэн байба.

Арад зоноойнгоо ажаhуудалые саг үргэлжэ hайжаруулха гэhэн зорилготой парти болон правительствын политикын hайн hайхан аша үрые советскэ бүлэ бүхэн, советскэ хүн бүхэн бэе дээрээ элеэр мэдэрнэ. Донецкэ шахтёр, Воровскиин нэрэмжэтэ шахтын врубмашинист Д. Пискурев гэгшэ иигэжэ хөөрэнэ: «Би 7 үхибүүтэй хүм, тэдэмни яhала hайнаар хубсаланхай, hургуулида булта hуража байна. Салингаа абаха бүридөө тэдэндэ шэнэ хубсаhа, ном дэбтэр худалдан абажа үгэгшэб. Зундаа үхибүүдни пионерскэ лагерьнуудта, дачануудта гарана. Минии бүлын ажаhуудал саг үргэлжэ hайжарна. Би hара бүридэ 6—7 мянган түхэриг олонob. Үнгэрэгшэ жэлдэ «Победа» автомашина худалдажа абаа hэм. Мүнөө өөртөө гэр барижа дүүргэхэеэ байнаб».

Манай общестывын материальна ажана hайн байдалые hайжаруулгада туйлагдаhан ехэ ехэ амжалтануудые хаража, советскэ

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Марксизм-ленинизмын үдэшын университедэй хүдэлмэри тухай

Бүгэдые илагша марксистско-ленинскэ һургаалаар манай кадрнуудые зэбсэгжүүлхын, тэдэнние идеологическаар ба политическээр хүмүүжүүлхын түлөө Коммунистическэ парти саг үргэлжэ оролдожо байдаг. Марксистско-ленинскэ теориие гүнзэгыгөөр ойлгохо хэрэгтэнь манай кадрнуудта үдэшын университедүүд угаа ехэ туһа хүргэнэ.

Марксизм-ленинизмын үдэшын университедүүдэй программань гол түлэб партийна ба советскэ дээдэ эрдэмтэй хүдэлмэрилэгшэдтэ, интеллигенциин түлөөлэгшэдтэ зорюулагданхай. Тиимэһээ университедэй һуралсалай бүхы хүдэлмэри тэрээнһээ дулдыдадаг байна. Университедэй нэгэдэхи курсын һурагшад партиин түүхые, СССР-эй түүхые, СССР-эй гадаадын политикые болон мүнөө үеын уласхоорондын харилсаае шудалдаг юм. Хоёрдохи курсда диалектическэ ба историческа материализм, политэкономи үзэдэг байна. Лекцинүүдһээ гадна, семинарска занятинуудта горьтой саг һуралсалай түсэбөөр үгтэһэн байха юм.

Манай үдэшын университедтэ һурагшадай олонхинь дээдэ эрдэмтэй, дүй дүршэл ехэтэй хүнүүд юм. Тиимэһээ марксистско-ленинскэ теориие тэдэнэр гүнзэгыгөөр ойлгожо шадаха байна. Университедэй һурагшад марксизм-ленинизмые һайнаар шудалхаһаа гадна, мүн практическа хүдэлмэриин дүй дүршэлтэй боложо гарадаг. Мэргэжэл ехэтэй пропагандистска кадрнуудые бэлэдхэхэ хэрэгтэнь партийна организацинуудта университет туһална. Имагтал һүүлэй жэлнүүдтэ 700 шахуу хүн үдэшын университет дүүргэжэ гараа. Тиин университет дүүргэһэн зарим нүхэд мүнөө кандидатска диссертаци бэлэдхэжэ байдаг. Тэдэнэй тоодо пединститудай багшанар нүхэд Васильев, Козулин, БМАССР-эй гүрэнэй түсэблэлгын комиссиин түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Шнипер болон бусад ороно.

Манай үдэшын университет багшанар болон научна хүдэлмэрилэгшэдэй һураха тусхай филиалнуудтай юм. Гадна, КПСС-эй Железнодорожно райкомой, БМАССР-эй Дотоодын хэрэгүүдэй министерствын болон бусадай дэргэдэ филиалнуудые нээнхэй.

Үнгэрэгшэ һуралсалай жэлдэ университедтэ, тэрэнэй филиалнуудта 400 үлүүтэй хүн, тэрэ тоодо 100 шахуу партийна, советскэ, комсомольско хүдэлмэрилэгшэд, һургуулинуудай, һуралсалай газарнуудай 100 үлүүтэй багшанар ба научна хүдэлмэрилэгшэд, промышленностиин ба транспортын предприятинуудай 40 үлүүтэй инженернүүд болон хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд, 30 шахуу медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд һураһан байна.

КПСС-эй XIX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүд манай бүхы орон дотор политическэ ба ажалай лэбжэлтэ ехээр бадаруулаа. Манай үдэшын университедтэ энэ һуралсалай жэл мүн лэ иимэ оршон байдалда үнгэрһэн байха юм. Теоретическэ лекцинүүдые уншахадаа, семинарска занятинуудые үнгэргэхэдөө, һурагшадай бэеэ даагаад һураха хэрэг эмхидхэхэдээ бидэнэр съездын материалнуудые, «СССР-тэхи социализмын экономическа проблемэнүүд» гэжэ И. В. Сталинай гениальна зохёолые, партиин XIX съездын түгэсхэлэй заседани дээрэ тэрэнэй хэлэһэн түүхэтэ үгые гүнзэгыгөөр шудалха, эдэ документнүүдэй үндэһөөр манай бүхы хүдэлмэриие шэнэдхэн табиха хэрэгтэ гол анхаралаа хандуулһан байнабди. Энэ хадаа марксизм-ленинизмын зохёолнуудые университедэй һурагшадай гүнзэгыгөөр шудалжа, һуралсалай жэлые эмхитэйгээр түгэсхэхэ хэрэгтэ ехээр туһалһан байна. Мүнөө жэлдэ үдэшын университедэй хоёрдохи курсда һуража, тэрэниие дүүргэһэн 126 хүнэй 80 гаранинь экзаменаа барижа, һайн ба эрхим һайн сэгнэлтэнүүдые абаа. Тиихэдэ 22 һурагшад хоёр жэлэй турша соо үргэлжэ эрхим һайн сэгнэлтэтэйгээр һурадаг байгаа. Тэдэнэй тоодо № 3 һургуулиин багшанар нүхэд Баданова, Покровский, Тютрина, пединститудай научна хүдэлмэрилэгшэд нүхэд Васильев, Козулин, БМАССР-эй Верховно сүүдэй гэшүүн нүхэр Попова, ГЭС-эй техническэ таһагай начальник Корапец, Улан-Удэ станциин дэргэдэхи аптекые эрхилэгшэ нүхэр Фитисов, МВД-гэй хүдэлмэрилэгшэд нүхэд Раднаев, Запольский, Граборь ба Широких гэгшэд ороно. Тэрэшэлэн БМАССР-эй Нютагай ба хүнгэн промышленностиин министр нүхэр Пивоваров, БМАССР-эй гүрэнэй түсэблэлгын комиссиин түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Шнипер, Городской районой арадай гэгээрэлэй таһагые даагша нүхэр Ревазова гэгшэд университедые мүн лэ амжалтатайгаар дүүргэе.

Мүн нэгэдэхи курсын олон һурагшад һуралсалай жэлэй турша соо занятидаа анхаралтайгаар хандажа, экзаменаа һайнаар бариһан байна. Тэрэ тоодо нүхэд Чебаков, Цыденжапов, Миронова, Болдонова, Гершевич, Замараев, Жамбаев, Ламбразо, Медведев, Поленов, Бондарев, Зарудская, Теплов, Матвеев, Семиусов, Извеков болон бусад ороно.

Тэрэшэлэн № 3 дунда һургуулиин 12 багшанар, Мичуринай нэрэмжэтэ үрэ жэмэстэ станциин научна бүхы хүдэлмэрилэгшэд университедэй нэгэдэхи курсые һайнаар дүүргэжэ гараа. Педучилищиин олон багшанар, тэрэ тоодо нүхэд Кабашова, Нечаева, Коварская гэгшэд амжалтатайгаар һураһан байна.

Гэхэ зуура, үдэшын университедэй хүдэлмэридэ горьтой дутуунууд бии. Гол дутуунуудай нэгэн гэхэдэ, зарим лекцинүүд болон семинарска занятинууд идейнэ талаараа удха муутайгаар үнгэргэгдэдэг байгаа. Зарим һурагшад бэеэ даагаад һурахадаа марксизм-ленинизмын классигуудай зарим зохёолнуудай удхые гүнзэгыгөөр ойлгожо шададаггүй байгаа. Университедэй кафедра ба предметнэ комиссинууд эдэ дутуунуудые хүсэд зайсуулжа шадаагүй, һуралсалайнгаа түсэбэй ёһоор материалнуудые бэеэ даагаад шудалха хэрэгтэнь һурагшадта һулаар туһалдаг байба.

Зарим һурагшадай зүгһөө һуралсалай журам эбдэдэг ушар гарадаг байгаа. Зарим лекцинүүд ба семинарска занятинуудта ерэдэггүй һурагшад бии байһан юм. Тиимэһээ университедэй хүтэлбэрилэгшэд горкомой бюрогой зүбшөөлөөр журам муутай зарим һурагшадые университедһээ гаргаха баатай болоо һэн. Университедһээ гаргуулагшадай тоодо республикын Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй министрын орлогшо нүхэр Желтый, энэ министерствын таһагуудые даагшад нүхэд Мамилов, Захарова, ликеро-архиин заводой директор нүхэр Ковтун, поэт Хилтухин, Железнодорожно поликлиникын врач нүхэр Большакова, Үдын модо урадхуулгын конторын директор нүхэр Тетенко, комсомолой узловой комитедэй секретарь нүхэр Потеряйко болон бусад бии.

Политическэ бэлэдхэлээ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ нэгэдэхи курсын зарим һурагшад хэрюусалгагүйгөөр хандаһан дээрэһээ олон предмедүүдээр экзамен мүнөө хүрэтэр үгөөдүй байһаар. Тэдэнэй тоодо «Росглавхлеб» трестые эрхилэгшэ нүхэр Грушевский, судна заһабарилгын заводой директор нүхэр Крутояренко, барилгын материалнуудай управлениин начальник нүхэр Воронов, кинофикациин управлениин начальник байһан нүхэр Иваненко, Главлесосбыдэй начальник нүхэр Шепелев болон бусад ороно.

Городой һургуулинууд болон һуралсалай газарнуудай багшанар, научна хүдэлмэрилэгшэд үдэшын университедтэ үсөөнөөр һуралсанад. Теэд эдэ хүдэлмэрилэгшэдтэ зорюулан үдэшын университедэй тусхай филиал нээгдэһээр хоёр жэл боложо байна. Илангаяа № 65, 1, 2, 9 һургуулинуудай багшанар үсөөнөөр һурана.

Университедэй хүдэлмэридэ партиин горкомой, Пригороднэ ба Городской райкомуудай ёһотой анхарал хандуулдаг байгаа һаань, эдэ дутуунууд зайсуулагдаха байгаа.

Һуралсалай шэнэ жэлдэ эдэ дутуунуудаа усадхахабди. Үдэшын университедэй, тэрэнэй филиалнуудай нэгэдэхи курсда һурагшадые абаха тухай КПСС-эй горкомой бюро тусхай тогтоол гаргажа, партиин райкомуудта, партийна эхин организацинуудта заабари үгэһэн байна. Университедэй хүтэлбэрилэгшэд КПСС-эй райкомуудтай, партийна эхин организацинуудтай хамта һурагшадые университедтээ шэнээр абаха хүдэлмэриие августын 10 хүрэтэр дүүргээд, сентябриин 1-дэ һуралсалай шэнэ жэлые эмхитэйгээр эхилхэ байна.

А. Кирдяшкин,
КПСС-эй Улан-Удын горкомой дэргэдэхи марксизм-ленинизмын үдэшын университедэй директор.

ҮБҺЭ ХУРЯАЛГЫН ТЕМПЫЕ ҮДЭР БҮРИ ТҮРГЭДХЭХЭ

☆☆

Сабшалан дээрэ

Кударын аймагай колхозуудай сабшалан дээрэ үбһэ хуряалгын хүдэлмэриин темп үдэр бүри түргэдэнэ. Ленинэй, Сталинай нэрэмжэтэ, «Заря» ба «Красная заря» колхозуудта үбһэ хуряалга амжалтатайгаар ябажа байна.

Демьян Нечаевай хүтэлбэрилдэг Хамнигадайн МТС-эй үбһэ хуряалгын тракторна агрегат социалистическэ мүрысөөндэ оролсоод, түрүүлжэ ябана. Тус агрегадай коллектив үбһэ хуряалгада ороһонһоо хойшо хэдэн зуугаад гектар сабшаа.

Нүхэр Нечаев өөрөө дүй дүршэлтэй механизатор байһан туладаа агрегадаа һайнаар хүдэлмэрилүүлнэ.

„Үшөөл хүлеэд гээд, үбһэндэ орохобди...“

ЗАИГРАЕВО. (Телефоноор абтаба). Колхозуудай сабшалангай газарнуудта ногооной ургаса муу бэшэ. Үбһэ хуряалгын хүдэлмэриие үргэн далайсатайгаар ябуулхаар болоһоор үнинэй. Тиибэщье, Илькын сельсоведэй Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз аймгүйсэдкомой шиидхэбэриин ёһоор июниин 25-һаа үбһэ сабшалга эхилхэ ёһотой аад, аяар июлиин 9 болотор һогооборшье үбһэ сабшаадүй, нобшоржо байна. Ушар юуб гэхэдэ, тус колхоз үбһэ хуряалгын хүдэлмэридэ оройдоо бэлэн болоодүй. Машина, түхеэрэлгэнүүдээшье, мүн жэжэ зэр зэмсэгүүдээшье заһажа бэлэдхээгүй байна. 12 сенокосилкануудтай аад, 8-ень заһаадүй, 18 морин тармуурнуудтай аад, 10-ыень бэлэн болгоодүй байха юм. Мүн аса, тармуур, алха, дүшэ, гар хажуур, точила гэхэ мэтын хэрэгсэлнүүд түхеэрэгдээдүй. Энэ колхозой сабшалан дээрэ үбһэ сабшалгын тракторна 8 агрегадууд ябаха ёһотой юм. Теэд эдээнээ хүдэлгэхэ болоходоо колхоз эдэ агрегадуудта ябаха хүнүүдые хүсэд томилоодүй.

Энэ колхоздо иимэ байдал яагаад тохёолдооб гэхэдэ, колхозой правлени, тэрэнэй түрүүлэгшэ нүхэр Аяндуев үбһэнэй хүдэлмэриие үшөө орой эхилхэ гэһэн гээгдэнги һанал бодолтой байһан дээрэһээ бэлэдхэлэй хүдэлмэри иимэ муугаар эмхидхээ гэжэ тайлбарилха хэрэгтэй.

— Ногооншье ургаадүй, муу байна. Үшөөл хүлеэд гээд, үбһэндэ орохобди, — гэжэ нүхэр Аяндуев хэлэнэ.

Үнэндөө энэ колхозой сабшалан муу бэшэ юм. Жэшээнь, Дээдэ тала, Дардын хүл, Ехэ горхон гэжэ сабшалангайнь газарнуудай ногоон үнинэй сабшахаар болонхой. Теэд сабшажа эхилхэ гэхэдэ, нэгэшье бэлэн болоһон зэр зэмсэг үгы. Эдэ сабшалангуудта үбһэндэ ороход ёһотой тариаанажалай № 1 бригада (бригадирынь нүхэр Раднаев) бэлэдхэл муутай байна.

Мүн набшаһата тэжээл оройдоо бэлэдхэгдэнэгүй шахуу. Түсэбэй ёһоор 640 тонно иимэ тэжээл бэлэдхэхэ ёһотой аад, июлиин 9 болотор минил 24,5 тонно бэлэдхэһэн байха юм.

Гадна, энэ колхоз шэмэтэ тэжээл — силос нилээд ехые дараха түсэбтэй юм. Теэд силоснэ нүхэнүүдиье бэлэдхэгдэнэгүй, силосшье дарагданагүй. Түсэбэй ёһоор 550 кубометр силосэй багтаха нүхэнүүдые бэлэдхэхэ аад, мүнөө 20 кубометрын нүхэн бэлэн болонхой, үшөө 320 кубометр силосэй багтаха хуушан нүхэнүүд заһагдаагүй байһаар.

Хүдөө ажахын эгээл харюусалгатай хүдэлмэриие илькынхид иигэжэ угтаба.

Б. Ширеторов,
манай тусхай корреспондент.

—Ногооншье ургаадүй, муу байна. Үшөөл хүлеэд гээд, үбһэндэ орохобди,— гэжэ нүхэр Аяндуев хэлэнэ.

☆

Манай механизаторнуудай үгэ

Колхозно нийтын адуу малда бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэхын түлөө социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхые уряалан, республикын бүхы колхоснигууд ба механизаторнуудта эльгээһэн Иволгын МТС-эй механизаторнуудай нээмэл бэшэгые манай МТС-эй коллектив халуунаар угтаа. Тиин иволгынхидай үүсхэлые дэмжэһэн манай механизаторнууд колхозуудай үбһэ хуряалгада улам эдэбхитэйгээр туһалха гэжэ шиидээ. Тэдэнэр харьяата колхозуудайнгаа 11000 гектар сабшалангай үбһэ комплекснөөр хуряаха юм. Энэ зорилгоор 12 прицепной агрегат, КС—10 гэжэ 3 самоходно сенокосилка, тракторна тармуур ба волокушанууд машинистнүүд болон хамһабариин хүдэлмэришэдөөр түгэс бүридхэгдэнхэй. Тэрэшэлэн тракторна агрегадуудта хүдэлмэрилхэ участогуудынь актаар тушаагдаһан ба үйлэдбэриин даабаринууд үгтэһэн байна. Тракторна агрегадуудай хоорондо социалистическэ мүрысөөнэй договорнууд баталагдаа.

МТС-эй партийна организаци тракторна бригаданууд ба агрегадуудта агитаторнуудые томилоо. Үбһэ хуряалгада хүдэлмэрилдэг механизаторнуудай дунда нийтэ-политическэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдаха, хөөрэлдөөнүүд ба газетэ уншалганууд үнгэргэгдэхэ юм.

Манай МТС-эй механизаторнууд тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэриие түргэн темпээр ябуулжа, нийтынгээ адуу малда элбэг ехэ тэжээл бэлэдхэхэдэнь харьяата колхозуудта бүхы хүсөөрөө туһалхаар бэлэн.

Б. Балданов, Яруунын аймагай Сосновско МТС-эй директорые политическэ талаар орлогшо.

Үдэрэй 33 гектар сабшана

ХОРИНСК. (Телефоноор абтаба). Эндэхи зарим колхозууд нийтынгээ адуу малда элбэг ехэ тэжээл бэлэдхэхын түлөө үбһэ хуряалгын хүдэлмэриие үргэн далайсатайгаар ябуулжа эхилээ. Хоринэ сельсоведэй Молотовой нэрэмжэтэ колхозой сабшалан дээрэ Хоринэ МТС-эй нүхэр Смородниковой хүтэлбэрилдэг тракторна бригадын үбһэ сабшалгын 2 агрегат хүдэлмэрилжэ эхилээд, түрүүшын хоёр үдэр соо 130 гектар үбһэ сабшаһан байна. Мүн Хасууртайн сельсоведэй «Победа» колхоз үбһэ хуряалгада 130 хүниие гаргаа. Тэдэнэй 50-ниинь гараар сабшана. Энэ колхозой сабшалан дээрэ 2 тракторна сенокосилка хүдэлмэрилжэ эхилбэ.

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой сабшалан дээрэ хүдэлмэрилдэг самоходно сенокосилкын машинист нүхэр Д. Галсанов үдэр соо 30—33 гектар үбһэ сабшажа, ажалайнгаа нормые холо үлүүлэн дүүргэнэ.

П. Содбоев.

арад омогорходог, бүри ехэ шэнэ амжалтануудые туйлахын тулада бүхы хүсэеэ зангидан гаргана. СССР-ые хүгжөөхэ табадахи табанжэлэй түсэб тушаа Коммунистическэ партиин 19-дэхи съездын директивэнүүд хадаа арадай ажахые айхабтар ехээр дэбжүүлхэ гэжэ шиидхэхэ зуураа, арад зоной материальна ажана һайн байдалые болон культурна хэмжээе саашадаа нилээд ехээр дэбжүүлхэ гэжэ хараална. Табан жэл соо СССР-эй национальна олзо доходые 60 процентһээ доошо бэшээр ехэ болгохо, розничнэ сэнгүүдые химдаруулхые хараада абалсан, хүдэлмэришэд болон албахаагшадай бодото салин хүлһые 35 процентһээ доошо бэшээр дээшэлүүлхэ, колхознигуудай мүнгэн болон натуральна олзо доходые (мүнгөөр тоолоходо) 40 процентһээ бага бэшээр ехэ болгохо гэжэ хараалһан байна.

Ажалшадай материальна байдалые һайжаруулжа байһан ушар хадаа хүн зоной худалдан абаха арга шадабариин болон худалдаа наймаанай эрьесын ехэ боложо байһан дээрэһээ эли тодоор харагдана. Һүүлэй жэлнүүдтэ промышленна товарнуудай талаар илангаяа үни удаан эдлэхэ хэрэгсэлнүүдые, жэшээнь, автомобильнууд, мотоциклнууд, велосипедүүд, радиоприёмнигууд, телевизорнууд, мебельнүүд, холодильнигууд, хүгжэмэй инструментнүүд гэхэ мэтые худалдан абадаг ушарнууд олон болоо. Улад зон болбол простой янзын хлопчато-бумажна эд бүд хэрэглэхэеэ болижо, эрхим дээдэ шанартай нооһон, торгон бүд, искусственна волокногоор нэхэһэн болон һайн шанартай хлопчато-бумажна бүд хэрэглэдэг болонхой. Советскэ хүнүүдэй худалдан абадаг арга шадабариин улам ехэ боложо байһаниие Нижний Тагил гэдэг уральска городуудай нэгэнэй жэшээ дээрэһээ хаража болохо байна. 1950—1952 онуудта энэ городой ажалшад 8458 радиоприёмник, 8106 велосипед, 1798 мотоцикл, «Победа» болон «Москвич» гэдэг маркнуудай 157 автомашина, 120 пианино худалдан абаһан байба.

Ажалшадай худалдан абаха арга шадабариин улам ехэ боложо байһаниие хараадаа абажа, тэдэнэй хэрэглэлнүүдые хангаха тухай үдэр бүридэ анхарал оролдолго гаргажа байхадаа манай парти болон правительство үргэн хэрэглэлэй эд товар болон эдеэ хоолой зүйлнүүдые бүтээн гаргалгые тапалгаряагүйгөөр хүгжөөн дэбжүүлхэ ябадалые хангана. Үйлэдбэриин зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгын ба хүдөө ажахын продукциин ургалта хадаа үргэн хэрэглэлэй эд бараа бүтээдэг промышленностиие хүгжөөхэ бата найдамтай база бии болгоно.

Табадахи табан жэлэй түсэб болбол хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностиие саашадаа ехээр хүгжөөхэ гэжэ хараална. Тэдэнэй продукци үйлэдбэрилгэ 70 процентһээ доошо бэшээр ехэ болохо зэргэтэй. Хэдэн олон бүд нэхэлгын комбинадууд, хлопок сэбэрлэлгын заводууд, искусственна волокногой, торгоной, хубсаһа оёлгын, трикотажна заводуудые, арһа элдэдэг ба гутал оёдог предприятинуудые, сахарна, тоһо бүлэдэг, овощь хатаадаг заводууд, кондитерска, сайн, консервын, пивэ шанадаг, архи нэрэдэг, мяханай, загаһанай, тоһо бүлэдэг, сыр хэдэг промышленностиин предприятинуудые шэнээр баригдаха гэжэ хараалагданхай. Хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностиин талаар табадахи табанжэлэй даалгабаринууд амжалтатайгаар дүүргэгдэжэ байна. Энэ промышленностиин продукциин ниитэ хэмжээнь 1940 онойхидо орходоо, 1951 ондо 43 процент ехэ болоһон, тиигээд 1940 онойхидо орходоо 1952 ондо 60 процент тухай ехэ болоһон байба.

Манай орондо үргэн хэрэглэлэй эд бараанай ассортиментые улам үргэдхэхэ болон шанарыень һайжаруулха тухай, мүн тэрэшэлэн гүрэнэй болон кооперативна худалдаа-наймаае үргэдхэхэ тухай ехэхэн анхарал хандуулагдана. Гансахан 1952 ондо 7 мянга шахуу шэнэ магазинууд нээгдээ һэн. Городуудта болон хүдөө нютагуудта эдеэ хоолой зүйлнүүдые, хубсаһа хунар, гутал, эд бүд, мебель, амһартануудые, ажахын товарнуудые, культурна хэрэглэлэй товарнуудые ба барилгын материалнуудые худалдаха тусхай магазинууд саг үргэлжэ олон болоно.

Коммунистическэ парти ба Советскэ правительство хадаа ажалшадай байра байдалай условиие һайжаруулха тухай саг үргэлжэ оролдоно. Манай орондо гэр байрын барилга угаа ехэ хэмжээтэйгээр хэгдэнэ. Гансахан үнгэрэгшэ жэлдэ гүрэнэй предприятинууд, эмхи зургаанууд, нютагай Соведүүд, мүн тэрэшэлэн городуудта болон хүдэлмэришэдэй поселогуудта һуудаг улад зон гүрэнһөө зээлеэр абаһан мүнгэнэй туһаламжатайгаар дүн хамта 27 миллион гаран квадратна метр байрын гэрнүүдые бариһан байгаа. Тэрээнһээ гадна, мүн энэ үе соо хүдөө нютагуудта 370 мянган байрын гэрнүүд баригдаа һэн. Москва городые шэнэдхэн байгуулха гэжэ Советскэ правительствоар зохёогдожо баталагдаһан генеральна түсэбэй туйлай шухала хубинь хадаа гэр байрын барилга шэнээр хэхэ ябадал болоно. Ойрын 2—3 жэл соо Москвада хэгдэхэ гэр байрын барилга жэлдээ миллион шахуу квадратна метр болгогдохо ёһотой. Москвада үндэр ехэ байшангуудай, тэрэ тоодо байрын гэрнүүдые амжалтатайгаар баригдажа байһанда советскэ хүнүүд омогорхожо, баясажа байдаг.

Табадахи табанжэлэй түсэб тушаа партиин 19-дэхи съездын гаргаһан директивэнүүд соо гүрэнэй гэр байрын барилгада һомологдохо капитальна вложениие дүрбэдэхи табанжэлэйхидэ орходоо хоёр дахин тухай ехэ болгохо гэжэ хараалһан байна. Мүн тиихын хажуугаар городуудта болон хүдэлмэришэдэй посёлогуудта хүн зоной коммунальна болон ажаһуудалай хангалгые саашадаа һайжаруулха тушаа, водопроводуудай болон канализациин, гэр байрын теплофикациин болон газофикациин, городской транспортын сетиие үргэдхэхэ тушаа, городоо улам гоё, болбосон түхэлтэй болгохо тушаа шухала хэмжээ абтажа байна.

Манай орондо хүнүүд гээшэ эгээн үнэтэй капитал гэжэ тоологдоно. Тэдэнэй зол жаргал ба ажана һайн байдал болбол Советскэ гүрэнэй гол ехэ анхарал оролдолгонь болодог. Манай арадай элүүр энхэ байха тухай парти, правительство ходо доо анхаралаа ехээр табиһан, мүн табиһааршье байна. Элүүрые сахихын тулада гүрэнэй мүнгэ гаргашалга жэлһээ жэлдэ улам ехэ болоно, эмнэлгын болон санитарно-профилактическа туһаламжа үзүүлхэ ябадал һайжарна, больницанууд, нарайлалгын гэрнүүд, диспансернууд, мүн тэрэшэлэн, санаторинууд, амаралтын гэрнүүд үргэдхэгдэнэ.

Манай орондо культурна байгуулалтын үргэн ехээр хэгдэжэ байһан дээрэһээ харахада, арад зоной жаргаха тухай Коммунистическэ партиин болон Советскэ правительствын анхарал оролдолго гаргажа байһаниинь элирнэ. СССР-тэ һуража байһан хүнүүдэй тоонь мүнөө 57 миллион хүн гэхэ гү, али 1940 онойхидо орходоо 8 миллион шахуу хүнөөр үлүү олон болобо. 7 жэлэй болон 10 жэлэй һургуулида һураха ябадал нилээд үргэдхэгдөө. Мүнөө орон доторнай 800 гаран дээдэ һуралсалай заведенинүүд бии, тэндэ 1 миллион 400 мянга гаран хүн һурана. Городуудта болон хүдөө нютагуудта культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай тоо олошорно. Коммунистическэ парти хадаа наука, литература, искусствые улам ехээр хүгжөөхэ тухай эсэшэ сусашагүйгөөр оролдоно.

Манай орондо ажалшадай материальна ажабайдалые һайжаруулха тушаа туйлагдаһан ехэ ехэ амжалтанууд хадаа социалистическэ системын айхабтар ехэ ашагтай һайн байһаниие, капиталистическэ системэдэ орходоо тэрэнэй үлэмжэ булюу хүсэтэй байһаниие бүхы дэлхэйдэ дахин дахин гэршэлэн харуулна. Зүгөөр, улам урагшаа дабшаха, шэнэ шэнэ илалтануудые туйлаха гэһэн нугаршагүй хатуу зоригтой боложо Коммунистическэ партяар хүмүүжүүлэгдэһэн советскэ хүнүүд эдэ амжалтануудые харахадаа, һанаагаа амаршахагүй байна. Бүхы арадай ажахые хүгжөөһэнэй үндэһэ һуури дээрэ ажалшадай материальна болон культурна хэмжээе хэлбэрилтэгүйгөөр дээшэлүүлхэ ябадалые хангаха гэһэн зорилго парти табина.

Арад зоной ажана тэнигләэн байдал һайжаруулгын энэ үндэһэниинь хадаа эрхим дээдэ техникын баазэ дээрэ социалистическэ үйлэдбэрилгые таһалгаряагүйгөөр дэбжүүлхэ ба улам нарижуулха ябадал болоно гэжэ советскэ арад мэдэнэ. Советскэ гүрэнэйнгөө баян байха тудам ажалша зоной байдалые һайжаруулха арга боломжо бүри ехэ байха юм гэжэ тэдэнэр ойлгоно. Эгээл иимэһээ, советскэ хүнүүд табадахи табан жэлэй түсэбые дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөө улам үргэнөөр дэлгэрүүлнэ, ажалай бүтээсые таһалгаряагүйгөөр дээшэлүүлнэ, продукциин шанарые һайжаруулан, тэрэнэй өөрын үные химдаруулна, арадай ажахын дотор бии байһан барагдашагүй ехэ резервые үргэнөөр хэрэглэхэ, алмалга ехээр хэхэ гэжэ оролдоно.

Бүхы орон доторнай хэгдэжэ байһан амгалан сагай зохёон байгуулха ажалай дэбжэлтэ болбол социалистическэ Эхэ орондоо советскэ хүнүүдэй инаг дуратай, гүрэнэй ба арад зоной интересүүдэй нэгэн адли байһан дээрэһээ болоно гээшэ. Советскэ гүрэнэй хүсэ шадал ба бата бэхи байлга хадаа манай орондо коммунизм амжалтатайгаар байгуулхын шухала услови болоно гэжэ СССР-эй хүдэлмэришэд, тарияашад, интеллигенци һайса ойлгоно. Эгээл иимэһээ советскэ хүнүүд арадуудай аюулгүй байлгын болон эб найрамдалай түшэг тулгуури болоһо социалистическэ гүрэнөө эсэшэ сусашагүйгөөр, али болохоор бэхижүүлнэ, өөһэдынгөө политическэ һэрэмжые дээшэлүүлнэ, хамаг бүхы юумэдэ ходо доо гүрэнэй интересүүдые харалсана.

Коммунистическэ партиие, Советскэ правительствые тойрон нигтаар жагсаһан манай орсной ажалшад, арад зонойнгоо ажабайдалай интересүүдтэ таараддуулан парти ба правительствоар зохёогдоһон политикые хүсэндэнь оруулхын түлөө улам шангаар тэмсэжэ байнад.

А. ШИШКОВ.

Румыниин ажалшадай байха шэнэ гэрнүүд

БУХАРЕСТ, июлиин 8. (ТАСС). Энэ жэлдэ Румыниин ажалшадта олон шэнэ гэрнүүд үгтөө. Энэ оной 6 һарын турша дотор ороной хүдэлмэришэдэй элдэб олон центрнүүдтэ хүдэлмэришэдэй байха 1.347 байра баригдаба, тэдэнэй ниитэ талмайнь 105.314 квадратна метр болоно.

1953 ондо байрын гэрнүүдые барилгада үнгэрһэн жэлэйхиһээ хоёр дахин ехэ мүнгэн гаргагдаха байна.

Корейдэ нүүдэл кино хүдэлмэрилнэ

ПХЕНЬЯН, июлиин 9. (ТАСС). Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын арад зон кинопередвижкэнүүдые ехээр һонирходог юм. Полевой хүдэлмэри хэжэ байгаа таряашадта кино харуулхын тула кинопередвижкэнүүд эгээн холын нютагуудта хүрэдэг байна. Хүдөөгэй хүн зондо харуулагдадаг кинофильмнүүдэй дунда корейскэ, хитадай, мүн советскэ фильмнүүд бии юм. «Кубанска хасагууд», «Сакендэхи хабар», «Алтан одоной кавалер» ба советскэ бусад хэдэн олон фильмнүүд хүн зондо харуулагдаба. Советскэ колхозуудта зорюулагдаһан советскэ кинофильмнүүд корейскэ таряашадые ехээр һонирхуулна.

Республикын кинофикациин хүдэлмэрилэгшэд хүдөөгэй хүн зониие шадаалһаа һайнаар хангахын тула бүхы хүсэеэ зорюулна. Хойто Пхенан провинциин Енгсон уездын тосхонуудые хангадаг кинопередвижкын механик Ким Мен Сан энэ уездын тосхонуудта июнь һарада 62 дахин кино харуулаа.

Тяган провинциин холын хойто зүгэй райондо киномеханик Сон Сан Рим хадатай хэсүү бэрхэ газараар ябаха зуураа, июнь һара соо 50 шахуу дахин кино гаргаба.

Композитор Прокофьевой дурасхаалда зорюулагдаһан вечер Уругвайда болоо

МОНТЕВИДЕО. июлиин 9. (ТАСС). Советскэ композитор Сергей Прокофьевой дурасхаалда зорюулагдаһан вечер Монтевидеодо культурна холбооной уругвайско-советскэ институдай байра соо июлиин 7-до болобо. Хүгжэмшэд, Уругвайн олониитын түлөөлэгшэд вечер дээрэ байлсаа. Уругвайн элитэ ехэ композитор ба пианист Эктор Тосар Эррекар хадаа Прокофьевой ажабайдал ба ажал-ябуулга тухай элидхэл хэбэ. Тэрэнэй һүүлээр Прокофьевой зохёолнууд наадагдаа. Вечер ехэ амжалтатайгаар үнгэрбэ.

Германска Демократическа Республикын премьер-министрын дэргэдэхи хэблэлэй зургаанай мэдээсэл

БЕРЛИН, июлиин 9. (ТАСС). АДН агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, ГДР-гэй премьер-министрын дэргэдэхи хэблэлэй зургаан мэдээсэл дамжуулба. Тэрээн соонь иигэжэ хэлэгдэнэ:

Худал үгэнүүдые тараажа, хардалга хэжэ, империалистическэ хэблэл, нэн түрүүн баруун берлинскэ хэблэл хадаа Берлинэй демократическа секторто ба ГДР-дэ гурим журамые дахин эбдэхээр байһан хэбэртэйгээр һанал бодол түрүүлхые хэдэн удэрэй турша дотор оролдожо байна. Иимэ харша кампаниие саг үргэлжэ ябуулхадаа, гуримые ба амгалан байгуулалтые эбдэхэ һэдэлгэ дахин эмхидхэхэ гэжэ гадаадын, немецкэ монополистнуудай, Германидахи тэдэнэй туһамаршадай хараалһан тухай гэршэлнэ.

Гэбэшье, энээниие тэдэнэр хэжэ шадахагүй.

Сэрэгэй байдал тухай хуулиин заабаринуудые удаа дараалан болюулһан ябадал, июниин 17-ной событинуудтай дашарамдуулан арестовалагдаһан хүнүүдэй олонхиень сүлөөлгэ, Берлиндэ 1953 оной июлиин 9-нэй 0.00 чаһаа эхилээд нормальна харилсаае бии болголго хадаа эдэ бүхы худал хуурмаг абяан ямар-нэгэн үндэһэгүй гэжэ гэршэлнэ.

Саар ба Францида түлэхэ үринүүд тухай боннско бундестагай шиидхэбэри

ЛОНДОН, (ТАСС). Рейтер агентствын корреспондент июлиин 2-то Бонноо мэдээсэбэ.

Индустриальна баян Саарска область Германида бусаагдаха ёһотой гэжэ баруун германска бундестаг (доодо палата) мэдүүлбэ. Энэ территори тушаа ерээдүйн франко-германска хэлсээнэй условинуудта хамаатай резолюциие һайшаагаад, бундестаг болбол Германиһаа Саарын таһаранги байдагыень болюулха шухала гэжэ мэдүүлбэ. Энэ территори 1935 онһоо эхилээд дайнай дүүрэхэ хүрэтэр немецкэ хиналта доро байһан юм. Мүнөө Саарска область политическэ автономитой болбошье, экономическа талаар Францитай холбоотой байна.

Коммунистнуудһаа бэшээрээ бүхы депутадуудаар дэмжэгдэһэн резолюци хадаа Саар Германиин хубинь мүн гэһэн принцип дээрэ Саар тухай ерээдүйн хэлсээе үндэһэлхэ гэжэ Аденауэрэй правительствые уялгална.

Рейтер агентствын корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, тэрэ үдэртөө баруун германска бундестаг Францида үринүүдые түлэхэ тухай хуули буруушааба. Үринүүд тухай февралиин 27-до баталагдаһан лондонско хэлсээе бундестагта уншаба. Энэ хэлсээнэй ёһоор, Баруун Германи юрэнхы дээрээ 1.191 миллион фунт стерлинг болохо үринүүдые урьһаламжануудаар түлэхэ гэжэ найдуулһан байгаа. Энэ хэлсээндэ 19 оронууд, тэрэ тоодо Англи, Франци, Холбоото Штадууд гар табиһан юм.

Дайнай хойто тээ Баруун Германида үзүүлэгдэһэн экономическа туһаламжаһаа эшэ үндэһэтэй, французска правительствын эрилтэнүүдые шиидхэхэ тухай Баруун Германиин ба Франциин хоорондохи хэлсээе бундестаг буруушааба. Франци 15.800 мянган доллар эринэ.

Июлиин 3-да баруун германска бундестаг өөрынгөө шиидхэбэриие дахин хаража үзэбэ, французска эрилтэнүүдые шиидхэлгэдэ хамаатай, Баруун Германиин ба Франциин хоорондохи хэлсээе ратификацилха тухай хуулиин проектые 190 голосоор баталан абаа, 147 хүн буруушаажа голосовалба, 11 хүн һаналаа бариба.

Финляндиин шэнэ правительство

ХЕЛЬСИНКИ, июлиин 9. (ТАСС). Урхо Кекконенэй бүридүүлһэн финляндска шэнэ правительствые республикын президент Паасикиви мүнөөдэр баталба. Правительственна составта иимэ хүнүүд ороо гэбэл: премьер-министр Урхо Кекконен (аграрна союз); гадаадын хэрэгүүдэй министр — Ральф Терингрен (шведскэ арадай парти); дотоодын хэрэгүүдэй министр — Виено Сукселайнен (аграрна союз); худалдаа наймаанай ба промышленностиин министр — Теуво Аура (партийнабэшэ); оборонын министр — Кауно Клеемола (аграрна союз); финанснуудай нэгэдэхи министр — Юхо Ниукканен (аграрна союз); финанснуудай хоёрдохи министр—Нильс Мейнандер (шведскэ арадай парти); юстициин министр — Свен Хегстрем (шведскэ арадай парти); социальна хэрэгүүдэй нэгэдэхи министр — худалдаа наймаанай советник Лаури Хиетанен (партийнабэшэ); социальна хэрэгүүдэй хоёрдохи министр — г-жа Виено Симонен (аграрна союз); гэгээрэлэй министр — Иоганнес Виролайнен (аграрна союз); зам харилсаанай ба олониитын хүдэлмэринүүдэй нэгэдэхи министр—горно советник Ээро Мякинен (партийнабэшэ); зам харилсаанай ба олониитын хүдэлмэринүүдэй хоёрдохи министр — Кусти Эскола (аграрна союз); газартаряалангай министр — Мартти Миенттунен (аграрна союз).

КОРЕЙДЭХИ СОБЫТИНУУД

АРАДАЙ АРМИИН ГЛАВНА КОМАНДОВАНИИН МЭДЭЭСЭЛ

ПХЕНЬЯН, июлиин 10. (ТАСС). Үнгэрһэн үдэр арадай сэрэгүүдэй частьнууд Ионьчхонь районой баруугаар нютагай шанартай байлдаануудые хэбэ гэжэ Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Арадай армиин Главна командовани мүнөөдэр мэдээсэбэ. 3 полк шахуу хүсэтэй дайсан хэдэн арбаад танкнуудаар дэмжэгдэжэ, хатуу шанга добтолгонуудые нэгэ үдэрэй туршада хэбэ. Гэбэшье, тэдэнь арадай сэрэгүүдэй частьнуудаар гэдэргээ сохигдоо.

Мүнөөдэр Арадай армиин зенитнэ частьнууд ба дайсанай самолёдуудые агнан буудагшад дайсанай 2 самолёт унагаажа, 3 самолёдыень гэмтээгээ.

Ажалшадай культурна амаралта тухай Шанхайн арадай засагаархидай анхарал оролдолго

ШАНХАЙ, июлиин 10. (ТАСС). Шанхайн арадай засагаархид ба профсоюзна организацинууд городой ажалшадай культурна амаралтые эмхидхэлгэдэ ехэ анхарал хандуулна. Культурын шанхайска ордон ажалшадай дунда ябуулха культурна олониитын бүхы хүдэлмэриин центр болоо. Уласхоорондын ба дотоодын политикын асуудалнууд тушаа лекцинүүд, наукын, искусствын, техникын түлөөлэгшэдтэй уулзалганууд, санитари ба ариг сэбэр сахилга тухай элидхэлнүүд, мүн бусад темэнүүдээр лекцинүүд саг үргэлжэ эндэ хэгдэнэ.

Районно ба профсоюзна клубууд ажалшадай культурна амаралтые эмхидхэлгэдэ шухала үүргэтэй байна. Мүнөө городто арбан тиимэ клуб тоологдоно, һаяар үшөө хэдэн клуб нээгдэхэ юм. Олон мянган номтой библиотекэнүүд ба уншалгын залнууд хүдэлмэришэнэй клубуудта, культурын городской ордон соо бии юм.

Шанхайн 654 фабриканууд ба заводууд дээрэ драматическа ба оперно 600 гаран кружогууд, танцын 170 шахуу коллективүүд, уран һайханай 200 гаран кружогууд, 800 гаран оркестрнүүд ба хүгжэмэй олон янзын бүлэгүүд бии.

Паньмыньчжоньдохи хэлсээндэ хабаадагша корейско-хитадай делегациин коммюнике

ПЕКИН, июлиин 10. (ТАСС). Синьхуа агентствын корреспондент корейско-хитадай делегациин Кесонһоо дамжуулһан иимэ коммюнике мэдээсэбэ:

Хоёр талын делегацинуудай хаагдамал заседани июлиин 10-да болобо. Удаадахи заседани июлиин 11-нэй үдэрэй 11 часта болохо гэжэ хараалагдаа.

1949 ондо зүгышэдэй һургуули дүүргэһэн Данжа Дондукович Дондуков мүнөө Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой зүгын фермые даагшаар хүдэлмэрилнэ. Нүхэр Дондуков «Зүгышэн» гэжэ журнал захижа, тэрээн дээрэһээ заабари абадаг байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: зүгышэн Данжа Дондуков ба тэрэнэй туһалагша Дарижап Жамсаранова гэгшэд өөһэдынгөө хүдэлмэриин хэр зүб байһаниие «Зүгышэн» гэжэ журнал дээрэһээ шалгажа байнад.

С. Доржиевэй фото.

Д. УЛЗЫТУЕВ.

Хоёр шүлэг

1. АРТЕК

Армян, грузин,
ород, татар үхибүүдээр
«Артек» дээрэ
танилсаһанаа һананаб.
Хара далайн
хүхэ ногоон эрье дээр
Хани нүхэдөөрөө
амарһанаа һананаб.
Эрьеэ сохиһон
эршэтэ долгин, миралзан,
Эдир бидэнэй
эльгэ зүрхэ татадаг һэн.
Харанхы үдэшэ
уһан дээгүүр ялалзан,
Харуулша-маяк
гэрэл туяагаа сасадаг һэн.
Хонгёо горнын
утаар татаһан сууряае,
Хара далайн
хүсэ ехэтэ долгиие
Алар холын
бурят хүбүүн мартадаггүйб,
Артек, Артек,
зүрхэнһөөмни гарадаггүйш.

2. БАГАШУУЛАЙ НААДАН

Хайлаһан саһанай багахан горходой
Харьялан газаагуур урдажа эхилхэдэ,
Хүхюун дорюун хүүгэд багашуулай
Хэдэг ажалынь һонин лэ харахада.

Саһанай уһые саашань хобоолон,
Садаа уһалхамнай гэжэ хөөрэлдэдэг.
Шорой, шулуу зохндоор обоолон,
Шэнэ город бодхообди гэлсэдэг.

Шагайсаа уһа руу гуталааараа орошоо
Шоройтой гараараа нюураа
барижархёо

Зургаагаа хүрөөдүй зарим нэгэнии
Зууралдашоод байдаг, хэлэнэб
үнэнии

Баяр хүбүүн наадхуур машинаараа
«Барилгын модо» зөөжэ наадана.
Баһа тэндэ Дулмэ гансаараа
Багахан онгосо тамаруулжа турша

Хүдэлмэришэд курортдо ошобо

Улан-Удын мяха-консервын комбинадай олон хүдэлмэришэд Горячинск курортдо амархаяа һаяхан мордобо. Тэдэнэй дунда колбасна цехын хүдэлмэришэн Петров, слесарь Фалилеев, котельнэ цехын хүдэлмэришэн Маньковец болон бусад бии.

Мүнөө комбинадай ахалагш электро-монтёр Пасько гэгшэ Кисловодск, экономист Шульгина гэгшэ Цхалтуба ошоод, амаржа байн

С. Семенов.

Хүндэтэй болоһон почтальон

Курумканай аймагай хэлхеэ холбооной контородо нүхэр Цырема Базарова үнинэй хүдэлмэрилнэ. Тэрэ ажалдаа анхарал оролдолго ехэтэйгээр хандадаг тула ажалшадай дунда хүндэтэй болонхой.

Нүхэр Базарова ажалшадай захиһан газетэ, журнал болон бэш гүүдые саг соонь тэдэндэ хүргэд юм. Республикын 30 жэлэй ой гүйсэхэдэ нүхэр Базарова аймаг гүйсэдкомой Хүндэлэлэй грамота шагнагдаһан байна.

Б. Дармаев.

Уншагшадай асуудалда харюу

СУЭЦ

Курумканай аймагай Гаргын сомонһоо нүхэр Б. Б. Бадмаев Суэц тухай хэлэжэ үгэхые гуйжа манай редакцида хандаһан байна. Энээндэ харюу болгон, нүхэр И. Артемовэй статья толилнобди.

Суэцэй проблемые шиидхэлгэ дээрэһээ болоһон англо-египетскэ харилсаанай хурсадаһан тухай асуудалнуудта һүүлэй үедэ дэлхэйн олониитэ ехэхэн анхарал хандуулна.

Тус проблемын удхые тайлбарилхын тула Суэц районой зарим талааран онсо илгаатай байһан тухайда юрэнхы дээрэнь һанажа үзэхэ шухала. Һүүлэй 80—90 жэлэй туршада эндэ болоһон событинуудые мүн лэ мэдэхэ ёһотой байна.

175 километр үргэн Суэцкэ хүзүүбшэ дэлхэйн бүмбэрсэгэй гурбан контенентнүүдые —Ази, Европо, Африкые холбоһон дамжуур болоно. Энэ хадаа хойто зүгһөө Газарай Дундада далайн уһаар, урда зүгһөө—Улаан далайн уһаар хүреэлээтэй юм. Суэцкэ хүзүүбшэ стратегическэ ехэ удхашанартай байна. Дэлхэй дээрэхи шэнжэлэн олдоһон нефтиин запасай хахадайнь байдаг Дунда Восток худар ошохо түлхюурынь гээшэ гэжэ энэ хооһон район нэрлэгдэдэг.

Үнгэрэгшэ зуун жэлдэ тэрэ үеын эгээл ехэ каналай малтагдаһанай һүүлээр, Суэцкэ хүзүүбшын стратегическэ удхашанарынь бүри ехэ болоо. Суэцкэ канал Газарай Дундада далайе Улаан далайтай холбожо, Европоһоо Урда Азиин, Дальна Востогой оронуудта, Индонезидэ ба Австралида ошохо замые богонидхоно.

Эндэ канал шэнээр малтаха тухай практическэ алханууд үнгэрэгшэ зуун жэлэй тэн багта, Европодо капитализмын хүгжэн мандажа байхада хэгдээ һэн. Уһанай энэ магистралиие байгуулха талаар олон янзын проектнүүд зохёогдоһон байгаа. Теэд, элитэ французска инженер Фердинанд Лессепсын зохёоһон проект бэелүүлэгдэһэн байна.

Канал бариха тушаа арсалдаата байдалые дабажа гараһанай эсэстэ Лессепс 1854 ондо хүзүүбшые малтаха ба каналые ашаглалгада оруулха талаар бүгэдэниитын компаниие эмхидхэхэ, тэрэниие толгойлхо эрхэ үгэһэн захиралтые египетскэ вице-корольһоо абаһан юм. Тиибэшье, турецкэ мэдэлдэ Египедэй байһан ушарһаа, Портын зүбшөөл тэрэшэлэн абаха хэрэгтэй байгаа. Английска посолой хэды ехээр арсаһан байбашье, французска правительствын дэмжэлгэтэйгээр Лессепс энэ зүбшөөл абаһан юм. Суэцкэ канал барихада Англи юундэ арсадаг байгааб гэхэдэ, Индийскэ далайдахи колонинуудта ошохо харгы замууд ондоо гүрэнэй мэдэлдэ орожо болохо гэжэ тэрэ айдаг һэн.

Добрая Надежда хошуунай хажуугаар гаража, Европоһоо Урда Ази, Хитад, Япони, Индонези, Австрали руу ошоһон зам ехэ холо болобошье, олондо мэдээжэ байгаа. Энэ замые Англиин хинан шалгахада бэлэхэн байһан юм. Суэцкэ канал дурсагдаһан замые богонихон болгобошье, тэрэниие хэнэй хинаха тухай асуудал табиһан байгаа.

1859 оной апрель һарада каналай барилга эхилээ һэн. Египетскэ правительство 20000 феллануудые баалалтын хүдэлмэридэ эльгээһэн байна. Мүн тэрэшэлэн олон мянган таряашад Франци, Итали, Балканууд, Сири гэхэ мэтын оронуудһаа канал барилгада ерэһэн юм. Юундэб гэхэдэ, эндэхи уларилай шэрүүн хүндэ байһанһаа, ажалай тон багаар механизацилагдаһан ба каналай барилгада Лондоной зүгһөө һаад хэжэ үргэлжэлһөөр байһан ушарһаа барилга ехээр һаатуулагдаба. Гэбэшье, 1860 ондо каналай барилга дүүрэһэн юм. Мянгаад жэлэй һүүлдэ Газарай Дундада далайн ба Улаан далайн уһан дахин ниилэбэ.

Лессепсые французска академиин гэшүүн болгожо абахадаа, тэрэнэй президент иигэжэ хэлээ һэн: «Би танда амгалан тайбан байдал бэшэ, харин дай асарнаб гэһэн гүнзэгы бодолтой үгэнүүд танай ухаанда хододоо орохо ёһотой байгаа. Тэн хахадааараа хубаагдаһан энэ хүзүүбшэ уһан хоолой болоо, ондоогоор хэлэхэдэ, байлдаануудай болохо газар болоо». Хожомынь эндэ болоһон событинууд эдэ үгэнүүдэй тон зүб байһаниие харуулба. Энэ каналай шадар «хүйтэн» дайн, һүүлээрнь «халуун» дайн эхилһэн бэлэй.

Концессионно актда тусхайлан бэшэгдэһэн Лессепсын бодолой ёһоор, каналые ашаглалгада, тэрэниие эрхилэлгэдэ бүхы оронууд адли эрхэтэй байха ёһотой байгаа. 1868 ондо болзороо хүсэхэ концессиин дүүрэтэр каналай барилгын эзэниинь 400000 акци болоһон 200 миллион алтан франк гол капиталтай уласхоорондын акционерно компани болохо байна. Тэрэнэй һүүлээр, канал хадаа Египедэй мэдэлдэ үгтэхэ юм. Элдэб национальностьнуудай 32 түлөөлэгшэнэр сугларжа, захиргаанай совет болоһон байха юм. Харин английска правительство каналай барилгые арсадаг байһан дээрэһээ акцинуудые абаагүй, тиимэһээ захиргаанай советдэ хабаадаагүй һэн. Гэбэшье, каналай нээгдэһэн үеһөө хойшо, эндэ ябадаг бүхы корабльнуудай 66 процентнь британска туг доро ябадаг байгаа. Английска зонхилхы нюурнууд энэ каналые мэдэлдээ абахые али бүхы аргаар оролдодог һэн. Английска правительство хадаа гүрэнэй мүнгэн зөөриие гамнадаггүй, Египедэй Хедив Измаилай мүнгөөр ядахадань, 1875 ондо тэрээндэ хамаатай акцинуудые 100 миллион франкаар худалдажа абаба. Английска правительствын энэ операциие французска правительство буруушааха һэдэлгэ хээ. Теэд тэрэниень английска правительство анхаралдаа абаагүй һэн. Прусситай дайлалдаад диилдэһэнэйнгээ һүүлээр дэмы хооһон буруушаал мэдүүлхэһээ гадна, Англида эсэргүү ямаршье хэмжээ Франци тэрэ үедэ абажа шадахагүй байгаа.

Тэрэнэй һүүлээр, Англи Египедые сэрэгэй хүсөөр эзэмдэһэн юм. 1882 ондо тэрэ болбол Суэцкэ канал руу өөрынгөө флот оруулаа, Египедэй мүнгэн зөөриие мэдэлдээ абахын түлөө болоһон англо-французска зүрилдөөнһөө шалтагаалан Египедтэ үүдхэгдэһэн национально-сүлөөрэлтын хүдэлөөе хайра гамгүйгөөр бута сохижо, Каирые эзэмдэн абаад, Нил мүрэнэй шадархи бүхы газарай эзэниинь болоо.

Суэцкэ каналай компани Британска правительствотай хэлсээ хэхэ баатай болоһон юм. Энэ хэлсээнэй ёһоор, британска туг доро ябадаг флодуудта пошлино багаар тохохо ёһотой байгаа. Гадна, Хедив Измаилһаа акци худалдажа абаһанай һүүлээр, Англи захиргаанай советдэ өөрынгөө түлөөлэгшэдые эльгээхэ эрхэтэй болоһон юм. Французска правительство каналда сэрэгэй протекторат тогтоохо Англиин бүрин эрхые мэдэрбэ.

Каналые хамгаалха хэбэртэйгээр ерэһэн английска империализмын дарлалта доро ороһон египетскэ арад өөрынгөө орониие хариин эзэмдэлгэһээ сүлөөлхын түлөө хатуу шангаар тэмсэдэг бэлэй. Россида болоһон агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин нүлөөн доро эндэ дэлгэрһэн национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөн шэнэ далайсатай болобо. Египетскэ правительство энэ хүдэлөөнэй хашалтаар Египедтэ суверенитет олгохо ба английска сэрэгүүдые оронһоо гаргаха тухай хэлсээнүүдые Англитай хэһэн байха юм. 1936 оной августда англо-египетскэ договор баталагдаһан байгаа. Энэ договорой ёһоор Египет хубхай саарһан дээрэ гүрэнэй суверенитет абаһан юм.

Дэлхэйн хоёрдохи дайнай һүүлээр Египедтэ национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөн үргэн далайсатайгаар дэлгэрбэ. Энэ хүдэлөөнэй уг зорилгонь хадаа 1936 ондо баталагдаһан англо-египетскэ тэгшэ эрхэгүй договорые болюулжа, английска империализмын эзэмдэлгэһээ ороноо сүлөөлхэ ябадал болоно.

Египедэй гүрэн доторой оршон байдал хатуу шанга боложо, 1951 оной тэн багта английска эзэмдэлгын сэрэгүүдтэ эсэргүүсэһэн египетскэ арадай партизанска дайн болоһон байна. Теэд, египетскэ зонхилхы нюурнууд национально-с лөөлэлгын хүдэлөөнэй үргэн хэ жээтэй болоходонь айһандаа, э хүдэлөөе дараха тушаа али бол хоор оролдоһон байна. Орон дото сэрэгэй диктатура соносхогдоһ байха юм. (Мэнэ һаяхан Егип республика болоо).

1951 ондо арад ниитын баала таар египетскэ правительство 19 ондо баталагдаһан, дээрэмдэлг англо-египетскэ договор ба Суд ниие хамтадаа эрхилхэ тухай хэ сээе болюулаа. Гэбэшье, английс сэрэгүүд Нил мүрэнэй дэргэдэ м нөөшье хүрэтэр байһаар.

Суэцын проблемые шиидхэхэ т шаа асуудалые США һүүлэй үе ехээр һонирхоно. Энэ хадаа Суэц зоноһоо Англиие намнан гаргах бүхы хүсөөрөө оролдоно. Вашин тон Хойто-Атлантическа союз мэдэлдэ «дунда восточно команд вани» бии болгожо, Египедые тэ союзда хабаадуулхаар хараал Египедые өөрынгөө сэрэгүүдэ эзэмдэхые һэдэнэ. «Дунда восточ командовани» байгуулха зорилго Англи Суэцые өөрынгөө мэдэлһ гаргахагүйн тула бии хүсэеэ гар на. Английска Центральна инфо мационно бюрогой тэмдэглэһэн ёһоор, Суэцкэ каналай гарниз (английска гарнизон —И. А союзна гүрэнүүдэй хиналта до байха юм. «Дунда восточно кома довани» байгуулха тухай америка скашье, английскашье түсэбү болбол Египедтэ Советскэ Союз аюул тохёолдуулһан хэбэртэй х дал хуурмаг шууяа газетэнүүд бэшэжэ тараалгаар халхалагдан Египетскэ правительство, Египед арад английска сэрэгүүдые Суэ һээ үгэ дуугүйгөөр гаргахые эри

И. Артемов.

Редактор Б. Ц. ЦЫЖИПОВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, Ленина 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора — 7-85, отв. секретаря—3-23. Отделов: партийной жизни, сельского хозяйства—10-17, пропаганды и переводов—6-84, культуры и быта, промышленности— 4-52, мест. информации и писем—11-05. Для междугородных переговоров— 16.

Н—00577. Типография Управления по делам полиграфической промышленности, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР.